

„Minden polgár egy kis kezét a közösség gépezetében. Hogy a közösség szervezete jól működhesse, mindenkinek meg kell tenni kötelességét azonos helyen, ahová a saes ^{2001. évi} Ezen helyen csak egy gondolat lelkesítse, csak egy szellem irányítsa: az a Nemzetét
Öfelsége II. Károly kir.

Oradea—Nagyvárad, 1938. szeptember 4 — Vasárnap + 4 lei
VII. évfolyam, 196 (1910) szám.

Taxa postala plătita in r
aprobărit Dir. Gen. PTT

MAGYAR L

HUNGARIA
Tp. BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Törv. lajstromszám:
Trib. Bihar III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

Hitler választát feszült érdeklődéssel várja az egész világ

Henlein Konrád visszatért Berchtesgadenből Csehszlovákiába. — Párizsban helyeslik, hogy Runciman közvetve Hitlert is bevonja a nemzetiségi tárgyalásokba. — Benes a szudéta-német képviselőkkel tárgyal

A francia sajtó népszavazás elrendelését sem tartja kizártnak Csehszlovákiában

Berchtesgadenből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár péntek délelőtt Obersalzbergben fogadta Henleint, a szudéta-német párt vezérét, aki Runciman kívánságára ismertette Hitler előtt a prágai kormánnyal folytatott megbeszélések állását. A beszélgetés során Hitler és Henlein között a helyzet megítélése tekintetében tökéletes összhang alakult ki. Henlein, akit Hitler ebéden is vendégül látott, délután elutazott Obersalzbergből.

A francia közvélemény helyesli Runciman lord kezdeményezését

Párizsból jelentik: Politikai körökben egyre többen beszélnek arról, hogy a cseh nemzetiségi probléma megoldása számára adott körülmények között nem marad más hátra, mint a népszavazás elrendelése. Több francia és angol lap már napok óta foglalkozik ezzel az eshetőséggel és annak a véleményének ad kifejezést, hogy ha nem sikerül közelebb hozni egymáshoz a prágai kormány és a szudéta-németek álláspontját, akkor szudéta-német, sőt esetleg birodalmi német részről népszavazást javasolnak a Saar-vidék mintájára. A *Cirano* című francia hetilap nem tartja kizártnak, hogy

maga Runciman tesz javaslatot nemzetközi ellenőrzés alatt megtartandó népszavazás elrendelésére, feltéve, hogy ő sem tud létrehozni megegyezést az ellentétes elvek között.

A népszavazás során Csehszlovákia egész lakosságát tartományonként megszavaztatják. Prága természetesen hallani sem akar ilyen népszavazásról, de az angol kormány már bizalmasan felkérte a francia kormányt, hogy igyekezzen meggyőzni Prágát a népszavazás szükségességéről.

Párizsban általános helyesléssel találkozott Runcimannak az a kezdeményezése, hogy Henlein útján a tárgyalások

ba bevonja Hitlert a csehszlovákiai nemzetiségi kérdés rendezésébe.

Ezek után Henlein nemcsak a maga és pártja, hanem elsősorban Hitler nevében fog beszélni, midőn a cseh javaslatra választ adott. A *Temps* vezércikkében szintén kidomborítja ezt a szempontot és rámutat arra, hogy a váltság a csehszlovák belpolitika területéről most már nyíltan nemzetközi térre siklott át. Ugy látszik azonban, Párizsban elejtik, hogy Runciman kezdeményezése egyúttal elismerése Németország beleszólási jogának a szudéta-néme-

tek ügyébe. Párizsban valószínűnek tartják, hogy Henlein szombaton, vagy vasárnap közli választát a cseh kormánnyal. Berlieni forrásból származó hírek alapján azt hangoztatják, hogy német részről nem fognak elzárkózni az ügyben a tárgyalások elől, de a kantonális önkormányzatra vonatkozó cseh megoldási tervet elégtelennek minősítik, visszatartásújk a három hónapos átmeneti békére vonatkozó javaslatot és követelik a cseh-szovjetorosz egyezmény felmondását, sőt egyes feltételek szerint népszavazást is kívánnak.

Magyar képviselők Hodzsánál, szudéta-németek Benesnél

Prágából jelentik: Gróf Apponyi György országgyűlési képviselő péntek délután másfél-órás kihallgatáson volt Hodzsa miniszterelnöknél.

Prágai jelentés szerint Benes pénteken újra fogadta Kundt és Sebekovszky szudéta-német képviselőket.

A szlovák néppárt — mint a *Slovak* című lap írja, — küldöttséget meneszt Runcimanhoz és az autonómiaira vonatkozó memorandumot nyújt át a lordnak. A küldöttséget dr Tiso és dr Sokol vezeti. Egyébként a *Slovak* pénteki számát az ügyesség elkobozta.

Benes tájékoztatta Runcimant a németekkel való tárgyalásokról

Prágából jelentik: Cseh beavatott körök szerint a közeli napokban nem hozzák nyilvánosságra a cseh kormány legújabb tervét, mert nem fenyeget az a veszély, hogy a szudéta-németekkel való tárgyalások megszakadnak. A tervet csak azért akarták közölni hogy ezzel bizonyítsák az európai közvélemény előtt a cseh kormány jóakarátát és ezzel elébe vágjanak a nürnbergi pártnapon várható nyilatkozatnak. Miután azonban a tárgyalások a szu-

déta-németekkel tovább folynak, a terv közzétételére nincs szükség. Ugyanez okból maradt el Benes rádiószózata is.

Prágából jelentik: Lord Runciman péntek délután 5 órakor látogatást tett Benes elnöknel és este 7 órakor tért vissza szállására. Benes tájékoztatta Runcimant a szudéta-német párt megbízottaival pénteken délelőtt lefolyó megbeszéléseiről és közölte, hogy a megbeszélést hétfőn folytatják.

A cseh kormány is hozzájárul Bulgária katonai egyenjogúságának megadásához

Prágából jelentik: A pénteki csehszlovák minisztertanácson Hodzsa ismertette a helyzetet, majd elhatározták, hogy a cseh kormány maga részéről nem kívánja a katonai korlátozások fenntartását, amelyeket Bulgária számára a neuilly-i békeszerződésben megállapítottak. Ez a határozat azt jelenti, hogy a cseh kormány csatlakozott a balkán-antant államainak felfogásához.

ítését, átalakítását, homlok-
szítését jutányosan vállalja

SZEIDL FERENC orgonaépítő, Tg.-Mu-
reş. Palatul Cultural.

Stalin-Oroszország jövődöbeli diktátora: Stanislas Vikentevics Kosior

Stanislas Vikentevics Kosior, a moszkvai diktátor érzelmi világában ugyanazt a helyet foglalja el, mint Jezsov, Jagoda utóda a titokzatos GPU és a hírhedt 101-es szoba élén.

Nem is fér kétség hozzá, hogy Kosior és Jezsov között félelmes rivalitás parázsa pislog. Mégis, Kosior, ellentétben a titkos rendőrség főnökével, igyekszik a maga pozícióját a legdiszkrétebb módon fenntartani. Ezért nem foglalkozik mással, csak a titkos rendőrség titkos rendőrségével, vagy még inkább: azt lehetne mondani, hogy „a titkos rendőrség titkos rendőrségének a titkos rendőrségével”. A belső ellenkémizületnek e kettős hálózata folytán, amelyet ő maga szervezett meg, Kosior mindenkit megelőzve — még riválisait is — azonnal jelezni tudja a diktátorral, ha bármelyik percben, bárhol, valamilyen veszély fenyeget.

A KÖTÉLTÁNCOS ÉS CLOWN PÁLYAFUTÁSA

Kosior teljesen kopasz. Egész külseje olyan, mint egy kozák altiszté. Egyébként a kaukázusi hadsereg egyik őrmesterének a fia. Ő azonban már 11 éves korában egészen más működési teret választott, amelynek révén egész Oroszországgal megismertethette magát: — a cirkuszt. „Ő az, aki, mint Gorkij, a legjobban ismeri az országot...” — állapították meg néhány év előtt honfitársai.

Valóban: Stanislas Vikentevics, éppúgy, mint az író, egész fiatalágát úgy élte le, hogy vándorolt, gyalogosan, keresztül-kasul az országon. Mint szemfényvesztő, clown, vagy kötél-táncos, — aszerint, hogy a társulat pillanatnyi szükségletei hogyan kívánták, — az ifjú Kosiornak nehéz fiatalága volt a minden tekintetben hasonló az aró cigányrajtkókéhoz, akik végigvándorolnak nagy távolságokat.

Mégis meg kell állapítani, hogy a kemény évek alatt a fiatal Kosior tökéletes autodidaktának bizonyult: megtanult németül, franciául és módot talált arra is, hogy itt-ott letegyen egy-egy vizgát.

A BESUGÁSOK POLITIKÁJA

Megalakulása óta tagja a kommunista pártnak és kalandos hajlamai rövidesen politikai ambícióvá változtak át. Csakhamar népbiztos

lett Ukrajnában. Itt jött az eszméje, mely az érdemekben gazdag emberek sorába emelte. Eszméjét úgy lehetne nevezni, hogy leleplezősek politikája.

1933-ban hosszú jelentést küldött a kommunista párt központi hivatalának, kimutatva, hogy Rosenberg Aifred közvetítésével Ukrajna rövidesen német uralom alá kerül.

Ez a jelentés nyilván ragyogó kezdet volt. Ez a lépés nagy „dicsőséget” hozott rá, amelyben az ukrajnai mezőgazdasági népbiztoság — egy kivételével — valamennyi tagjának kivégzését eredményezte „akiknek vére olyan bőségesen folyt, hogy a búza magasabbra nőtt tőle”.

Kosior tehát, aki mindenáron fölfelé akart jutni és érdemeket akart szerezni, a módszert megismerésnek találva, — ettől kezdve a kommunista párt központi irodájánál való besugásokra specializálta magát. Ezt a pozíciót azelőtt Stalin, majd Jezsov töltötte be.

STALIN ÖRZŐJE

Ma Stanislas Vikentevics Kosior az az ember, akiben a legtöbben Josif Djugasvili Stalin utódát látják.

Kosior beáruva Jagodát és Tuchacsevszkyt, kétségtelenül azzá a bizalmasává vált, akire ma a diktátor a legtöbbet tart. Nem csak hogy legázol minden akadályt, de kétségtelenül meg fogja majd szabadítani magát mindazoktól, akik egy szép napon esetleg tulságos rokonszenvet találnak élvezni a nép körében.

Hogy kellőképpen megvilágítsuk Stalin eme hűségese örzójének lelki világát, elég, ha megemlítjük azt a választ, amelyet egy ízben egyik kanadai újságírónak adott. Az újságíró ugyanis azt kérdezte, hogy vajjon a kommunista pártnak és főnökének vannak-e nehézségei és akadnak-e ellenségei a köztársaság területén, mire Kosior így felelt:

— Egyetlen ellenségünk sincs.
— Mégis... — kockáztatta meg az újságíró.
— Mondottam: nincs már egy sem. Megöltük valamennyit.

Íme, ez Stanislas Vikentevics Kosior, a stalin „tisztogatók” sugalmazója, az antitrockizmus és egyéb szovjet különlegesség feltalálója, Stalin utóda.

Élete valóságos regény.

Feltűnő hadgyakorlatok Északamerikában és Franciaországban

Az amerikai haditengerészet Európa felől is védi az újvilági partokat

Washingtonból jelentik: A haditengerészeti miniszterium hivatalosan bejelentette, hogy az Egyesült Államok hadiflottája a jövőben nemcsak a Csendes óceán partvidékének védelmét látja el, hanem felkészül az Atlanti óceán amerikai partjának védelmére is. Egyelőre tízenegy nagyobb hadihajót vezényelnek az Atlanti óceánra. A tavasszal megtartandó flottagyakorlatok színhelye is az Atlanti óceán lesz, amire a világháború óta még nem volt példa.

Az amerikai hadiflotta január első napjaiban hagyja el a Csendes óceánt és a Panam csatorna elhagyása után a gyakorlatozáson résztvevő hadihajók minden irányban szétszélednek és úgy

helyezkednek el, hogy a gyakorlat az amerikai szárazföld egész hosszában folyik majd Kanadától Dél-Amerikáig. Az Egyesült Államok megszületése óta ez lesz a legnagyobb tengeri hadgyakorlat.

Párizsból jelentik: Pénteken nagyszabású katonai díszszemlével véget ért a francia hadsereg 63. hadgyakorlata, amelyet a Németország és Svájcjal szomszédos besanconi határvidéken tartottak meg, huszezer főnyi katonaság részvételével. Érdekes, hogy a hadgyakorlatot az idén a legnagyobb titokban rendezték és a svájci vezérkar tisztí küldöttségén kívül egyetlen belöldi katonatisztet vagy attasét sem hívtak meg.

A gyémántvár

Írta: Gáspár Jenő

A Költő állt az útszélén a letarolt fák alatt és énekelt. A fák esengve nyújtották a szürke ég felé karjaikat és ahogy a Költő énekelt, valami megnevezhetetlen vágy lihegett el belőlük, kérgük recsegett, mint a csont, ha nyújtózik az ember és az ágak végén kicsi piros sebeket vértett ki az a nagy vágy, mely a Költő dala nyomán bennük megfogant. S a tájon, mint valami borzalmasan szép sóhajts szaladt végig a fák vágyakozó nyújtózása, s az emberek figyelve ütötték fel fejüket. Egyik arra menő megkérdezte a költőt:

— Mit művelsz itt, te kóbor énekes?

A Költő belenezett az ember szürke szemébe és szólt:

— Virágot énekelek a fákra, mert nincs. Tavaszt muzsikálok a rétnek, mert nincs. Napsugár dalolok az égre, mert nincs. És telehíntem ezt a koldus világot kincesimmal, mert szegény. És felhasítom énekemmel az eget, hogy legyen bíborvörös, mert kétségbejött a szürkesége. És belétek, mind-mind, ahányan vagytok, szívet és szépséget énekelek, mert szomorú nézésű emberek vagytok és nem ismeritek a Gyémántvárat.

— A Gyémántvárat?

— Igen. A Gyémántvárat. Mert az én énekem azt zengi és ettől lesz virág a tarolt fákön. Tavasz a kopott réten, napsugár a szürke égen, kincs a világ koldusságában, bíborszín az ölmos égen és szív és szépség az emberekben...

— És jöttek a szomorú szemű, ölmos arcú

emberek és leültek a sóhajts fák alatt, a hasadó ég alatt, a ködlő dombok alatt s kitért szívkükel itták a Költő szavát.

— És akkor a Költő elkezdte énekelni a Gyémántvár aranylegendáját...

— Ó, néha én is vagyok tépelt ember — kezdte a Költő. — Néha nekem is ott ködlök a szememben a ti szürkeségetek, mert megosoroz az élet. A gyalázat, a közönségesség, az útlat szeges ostarával ver végig rajtam, hogy kék foltok ülnek át a lelkemen és a szívem piros harmatot hint a földre. Ó, néha az én lomlomra is lövösköszorít rak a megmemértés, mikor szívemet sárdarabnak nézi a törpeség, a kiszikkadt számnak mérget ad az élet itala helyett. Ó, néha bennem is felsírnak a vérző bánatok, zokognak a megcsúfolt dalok és megvonaglik a Szépség, amelyet úgy szeretek, mint egyetlen értékét az életemnek. Ó, testvéreim, én is vagyok ti, beteg és koldus, sápadt arcú és rongyos lelkű, mert durva kezek földülják lelkem selyemsátorát és megtiporják homlokom üde virágkoszorúját. Én értelek és éppen ezért szeretlek titeket, mert ember-testvéreim vagytok...

Az út mellett, hol szomjas füllel és szikkadt lélekkel ültek az emberek, halk sóhajts futott végig a sorokon. És ekkor megnyúlt a Költő alakja és a hangja mint ezer aranytrombita zengett ahogy dalolta a Gyémántvár énekét.

— És akkor meg kell indulni az úton. Meztláb és alázatosan. En is sokszor megjártam ezt az utat. Kezembe veszem a szívemet, ezt a kiolthatatlan mécsést és megyek vele a vak, a kiellen, az ordító éjszakában. Vihar tombolhat, ég döroghet, orgonázhat a szélvész

és a világ minden démonja rettenetes láncot járhat körülöttem, a Walpurgis-éj minden boszorkánya mérget lehelhet, ez a mécses nem alszik ki, nem alhat ki, mert az én szívem. És megyek, kezemben ezzel a pisllákoló mécsessel. Lelkemben csodás szépségű názzsene szól, a szemem lehúnyom, nem is nézek a lábam elé, csak megyek, megyek és lábam virágok szüzi simogatását érzi, homlokokra csókok hullanak és érzek valami mámoros illatot és lehúnyt szememmel is látom, hogy a messzeségben ég, ragyog, mint ezer és millió nap...

— A Gyémántvár! — sikoltotta lent a vonagló tömeg.

— Igen, a Gyémántvár. És érzem egyszerre, hogy szárnyaim nőnek. Elfelejték minden sebet és minden csúnya ütést, földi szürkeséget és a sarat, amelyet arcomba dobáltak, a szavak fűrészes élett, a durvaságok fojtó szorítását és egyszerre csak azt érzem, hogy lehull a Gyémántvár küszöbére. Aranyból van ez a küszöb és rubintvirágok nyílnak rajta. És ott a küszöbön térdepelve, alázatosan elsírom az én emberi énekemet. Mint koldusének kopogtat az ajtón a szavam és egyszerre, mintha angyalszárnyak suhognának, csodálatos zene szólal meg: megrezdülnek a Gyémántvár kapui, mintha nyugalmat hintő esti harangok ezüstje zengene és kinyílik a Gyémántvár minden szépsége és ragyogása, minden nagysága és költészete, minden igazsága és jósága...

— És ott az ajtóban levetem szaggatott és foltos ruhámat. Eldobom a bánatot és kiszórom lelkemből a könnyek gyöngyeit, mert ide nem illik így belépni. Ezüstruhát adnak rám és aranykoronát tesznek sebektől sebes homlokomra, s kezemben krizantém és ibolya illatozik. Mert a Gyémántvárban csak ezt a virágot

Háromhónaponként láttaoztatni kell külföldön az útleveleket

Elutazás előtt ismét jelenkezésre kötelezték a március 12. előtti útleveletulajdonosokat

Bucurestiből jelentik: A bucuresti rendőrfőnökség régebbi belügyminiszteri rendeletre hivatkozással külföldre utazás előtt jelenkezésre kötelezte mindazokat, akiknek 1938. március 12-e előtt kiállított román utlevél van birtokában. A láttaoztatást kérvény, bélyeg és taksa nélkül végzik. Ugyanakkor arra is figyelmeztették a külföldre utazókat, hogy azok, akik 3 hónapnál hosszabb ideig külföldön tartózkodnak, kötelesek három havonként a tartózkodási helyüknek megfelelő román követségen vagy konzulátuson utlevelüket láttaoztatni, különben nem engedik vissza őket az országra.

Elkeseredett harcok a Hankau előtti védelmi erődvonal birtokáért

Repülőgéppel lezuhant és szörnyethalt egy japán altengernagy

Tokióból jelentik: Hareteri utjáról visszatérőben Kato altengernagy repülőgépe lezuhant. Kato, valamint a kíséretében lévő három magasrangú tengerésztiszt és a pilóta szörnyethalt.

Tokióból jelentik: Két nap óta Kukiang környékén súlyos harcok folynak. A kínaiak ellentámadásba kezdtek, hogy visszazserezzék a Hankau előtt húzódó erődvonal egy részét, amelyet a japánok elfoglaltak. A kínaiak sikert jelentenek, a japánok viszont cáfolják, hogy sikerült volna a kínaiaknak a japán vonalakat áttörniök.

szeretik. Az Ősz költészetét és a Tavasz szépségét. És messze terülő, nagy termeken vezetnek végig, hol illatos kandelláberek égnak, csodás illat úszik a levegőben és láthatatlan hangszerektől mámoros muzsika árad. Virágokból szőtt szőnyeg kigyózik a márványlépcsőkon s a termék közepén aranyzőkökútak ontják a szerelem bíbor itálát, mely édesebb a nektárnál és a májusi virágok illatánál.

— És minél tovább haladok a termeken végig, annál erősebb lesz a zene. Himnusz zengenek a falak, a márványoszlopok mint óriás orgonasípok búgnak, kürtök, trombiták, puhán és kéjesen dobbanó dobok hangzanak felém és a messzeségből egy aranyhárfa futama kacag fel, mint édes és boldog asszonyi kacagás. Ekkor már az aranykapu előtt vagyok. Ott, azon túl lakik a Gyémántvár tündére, a Szépség, a Jóság, a Költészet és a Szerelem, akinek szépsége előtt le kell borulni, lábát meg kell csókolni és ruhája szegélyébe kell temetni szomorú arcunkat. Mert bizony, bizony mondom nektek, hogy itt mindent el kell feledni... Itt megcsókolják a szájadat, hogy ne nyíljon többé panaszra, itt megsimítják a homlokodat, hogy ne barázdázza össze az élet, itt kisimítják a lelked gyűrűtségét és visszaadják a jóban, a szépen való hitedet. Itt gyémántvértet borítanak a szíved fölé, amely megvéd, amely felékesít a legédesebb fegyverrel, hogy csak jónak, szépségnek láss mindent a világon, hogy csak kacagni tudj, hogy dalok teremjenek a szívedben, hogy erőd legyen virágot lopni a letarolt fákra. Tavasz! adni az elárvult réteknek, napsugarat ajándékozni a szürke égnak, szívet és szépséget az embereknek. S mikor gyémántvérttel a szíved fölött, csókjának illatával kijössz a Gyémántvárból.

Szivesen vásárolja mindenki a legjobbat,

a jó minőség azonban seholsem olyan fontos, mint a gyógyszerknél, ahol egészsége forog kockán! Pyramidon vásárlásánál gyakran ki van téve annak, hogy utánzatot kapjon! Ez ellen csak a »Bayer« kereszt védi meg! Figyeljen tehát mindig a »Bayer« keresztre. A

Pyramidon

TABLETTÁK

valódiak csak a »Bayer« kereszttel.

Ujabb határozatokat hozott az olasz minisztertanács a zsidó kérdésben

Zsidó tanerők nem taníthatnak többé az olasz iskolákban

Rómából jelentik: Az olasz minisztertanács pénteki ülésén Mussolini elnökletével a következő újabb határozatokat hozták:

1. Állami és nyilvánosjogi iskolák tanszületében nem vehetők fel zsidó fajú tanárok.
2. Nyilvánosjogi iskolák bármely tagozatába nem lehet zsidó fajú növendékeket felvenni.
3. 1938. október 16-iki hatállyal felmentik állásukból a zsidó fajú középiskolai és egyetemi tanárokat, magántanárokat, asszisztenseket.
4. Az akadémiák, tudományos, művészeti és irodalmi intézetek zsidó fajú tagjai október 6-tól megszűnnek tagok lenni.

5. Azok a zsidó fajú egyetemi hallgatók, akik az előző félévben be voltak iratkozva, folytathatják tanulmányaikat.

6. Zsidó fajú az, aki mindkét ágon zsidó fajú szülőktől származik, még ha jelenleg nem is zsidó vallásu.

Palesztinában folytatódik a gyilkosságok sorozata

Jeruzsálemből jelentik: A damaszkuszi kapu közelében agyonlöttek egy arabot, aki állítólag angol titkos rendőr volt. A jaffai mohamedán-negyedben is agyonlöttek egy arab rendőrt. Jaffa és Tel-Aviv között bombát dobtak egy zsidó csoport közé. A csoport tagjai megsebesültek.

Tiltakoznak a francia szakszervezetek a negyvenórás munkahét megváltoztatása ellen

Párizsból jelentik: A francia szakszervezeti szövetség péntek estére a téli kerékpárverseny pályára nagyarányú gyűlést hívott össze, abból a célból, hogy tiltakozzanak a 40 órás munkahétről szóló rendelkezés megváltoztatása ellen. A radikális párt közölte a nyilvánossággal, hogy a tüntető gyűlésen nem vesz részt.

Tizenegy köztársasági repülőgépet lelöttek a spanyol nemzeti csapatok

Oriási veszteségeket szenvedtek a köztársasági csapatok

Burgosból jelentik: A Zujar folyónál támadó köztársaságiakat a nemzeti csapatok visszaverték. Oriási veszteségeket okozva az ellen-ségnek. Tizenegy köztársasági repülőgépet löttek le a nemzetiek a harc során.

Az Ebro szakaszon tovább tart a nemzetiek támadása

szeretnéd magadhoz ölelni az egész világot, mint én most titeket, szegény és szürke, meggyötört testvéreim...

A Költő szava sikoltott, mint a sirály boldog szerelme a napfényes tenger fölött. És kigyúlt az ég, a fák virágba szöktek, a réten táncolni kezdett a Tavasz és lent a földön ülő emberek arca túlvilági fényességben égett. Es ekkor csak ennyit mondott még a Költő:

— Azért vegyétek szíveteket a kezetekbe és e méces világánál keressétek meg az utat, amely a Gyémántvárba vezet. Mert mindenkinek ragyog és él a Gyémántvár. Csak meg kell keresni. Attól függ, milyen erős szívetek mécesének az olaja. És menjétek és énekeljétek az én dalomat az úton, bizony mondom nektek, eljuttok a Gyémántvárba...

Igy énekelt a Költő. És a szomorú emberek fölkeltek, kigyújtották szívük alvó mécesét és duruzsoló dallal az ajkukon, elindultak a Gyémántvár felé...

Azért hát embertársaim, ha láttok szomorú arcú embereket, akik bandukolnak az úton és kezükben tartják szívük pisláloló mécesét, ne nevesselek rajtuk. Hanem álljatok be a sorba, gyujtsátok ki szívetek lángját és menjétek megkeresni a Gyémántváratokat. Mert mindenkinek van, csak keresni kell. És ha látjátok a Költőt, amint mámoros szemmel áll az útszélen és boldogan, önfeledten énekl: a Gyémántvár aranylegendáját, ne menjétek el mellette némán és süket füllel, mert bizony mondom nektek, addig szép ez a világ, amíg zeng a Gyémántvár himnusza. Mert ha már nincs, vagy nem lenne Gyémántvár, nem volna más hátra csak az Örület, vagy a Halál...

A „Magyar Lapok” kizárólagos közlési jogával.

Utánnyomás már kivonatolva is tilos

XVII.

Nagyon megváltozott a leoni repülőtér mióta nem láttam. Februárban jártam itt utoljára, azóta a vasúti állomásról vágányokat vezettek be a repülőtérre, síneket fektettek le a hangárok hosszú sorai előtt egészen a műhelyekig s a szerelőkben több mint kétezer ember dolgozik. Leon az északi légi erők utánpótlási bázisa lett. Csak úgy nyüzsgenek a munkások a műhelyekben, a gépek tucat számban állnak egymás mellett s mindegyiken legalább hat-nyolc ember dolgozik. A hangárok előtt daruk emelik a repülőgép-alkatrészeket, főzset, szárnyat, motort, ezekből az alakatlan tömegekből egy-két napon belül komoly repülőgépek születnek.

Az asturiai hegyekben

A Hotel Olidenben elköltött lukulluszi reggeli után kis Adleremmel elindulok a Leontól északra fekvő frontszakasz megtekintésére. Meglehetősen ismerem már ezt a hegyvidéket, hisz Santanderből vagy Leonból kiindulva, számtalanszor elrepültem már felette. Am most kíváncsi vagyok, hogy ezekben a magas hegyekben miként harcol a gyalogság. Különösen szeretném ezt megtapasztalni azért, mert a mieinkkel szemben álló asturiaiak igen jó katonáknak számítanak.

Zsebemben a Pajares-szoros körüli frontszakasz pontos vázlata s autómossal kapaszkodó fölfelé, be az asturiai hegyvidékekbe. Főszerelem a szokott: pár kézigránát, géppisztolyt és zsebemben a kis Frommer. Mély szakadékokon óvakodom keresztül, nyulánk, magas völgyhidakon suhanok át és meredek sziklafalak mentén kanyargok. Lassan haladok csak előre nehogy elvésem az utat. Végre délfelé egy majornak rátalálok a keresett frontszakasz parancsnokának harcálláspontjára s nemsokára rá harctéri viszonyokhoz mérten kifogástalannak mondható ötfogásos ebéd mellett ülök, együtt Gonzales Sanjo alezredessel, a frontszakasz parancsnokával.

Tipikus spanyol gyarmati csapatot Sanjo alezredes. Tökéletesen beszéli az arab nyelvet s negyedóra múlva meglepetve állapíthatom meg, hogy általános műveltség szempontjából is megállja a helyét. Megkérdezem tőle: hogyan lehetséges, hogy a legképzettebb spanyol tisztek éppen a gyarmati csapatoknál találhatók? Ő nevetve ezt feleli:

— Vagy háboruszkodunk, vagy pihenünk és szórakozunk s a dolog úgy áll, hogy mindkét esetben igen sokat tanulhatunk. A háboruban a saját bőrünk árán gyakorlatilag, békés időszakokban pedig már csak unalomból is olvas az ember.

Harcálláspontján egy francia gyártmányú, kitűnő ollós távcsövet látok.

— Igen, — mondja az alezredes, — francia gyártmány ez s még Torelavegánál szereztem a vörösöktől. Akkoriban egészen új volt, nálam azonban egy kissé elhasználódott. Nagyon szép a franciáktól, hogy ilyen jó távcsöveket küldenek a vörösöknek, így legalább jól látom őket s annál hathatósabban vehetjük őket tűz alá.

Ebéd után egy közel két méter hosszú vadpofájú marokkói katonát kapok vezetől és

megyek tovább előre. Alig ötszáz méternyire, egy kisebb fennsíkban rábukkanok az egyik útegre s csodálkozva látom, hogy a leplezést már itt is alaposan megtanulták. Még 50 méter távolságból is alig veszem észre a lövegeket.

— Szinte csodaszamba megy, — mondja nevetve az ütegparancsnok, — ha véletlenül erre téved az ellenségnek egy lövése. Ezzel szemben nekünk nem valami nehéz a célfelderítés, mert gyalogságunk egy-két éjszakai járőrmenettel mindig oly pontosan kifürkészi az ellenség állásait, hogy másnap az első vonalban lévő megfigyelő tisztem irányíthatja ütegem tüzeit.

Megnézem a lövegeket: azok bizony kissé kilótt jószágok már. Pontosan olyan állapotban vannak, mint ahogy a mozzalom kezdetén megérkeztek Afrikából. Ennek ellenére is elég jól lehet még löni velük, mert a marokkói légénység nagyon takarékoskodik a löszrel s így hiábavalóan nem koptatják a csöveket.

A marokkóiak vigyáznak rám!

Később az egyik altiszt azután elmondja, hogy derek marokkói barátom minden magassabb engedély kikérése nélkül elrendelte rajának, hogy ne menjen rohamra, hanem az emberek maradjanak mellettem és örködjének, hogy semmi bajom ne történjék. A támadás megindul és én az első pillanatban nem értem a menetét. Öreg marokkói barátom egyszerre elugrik tőlem, messzire szalad, azután eltűnik a sziklák között, közben előlről puskaropogás hallatszik s ő vagy 15–20 perc múlva sértetlenül megint visszatér. Vajjon, mit csinált időközben? Érdekes ember ez s okos katonája. Hogy a saját raját kivonta az ütközetből személyi épségem biztosítására, aláírta a két szomszéd rajt, hogy az ő visszamaradásuk által támadt nyílást töltsék be, nehogy lyuk maradjon a támadó rajvonalon. Én közben a századparancsnok és a század másik tisztje után érdeklődöm, de öreg barátom szerint azokat most nem lehet megtalálni. Am, mondja, ha kíváncsi vagyok, mi történik elől, kövessem őt. Így is teszek. Mondhatom, derek, öreg marokkói kaplárom ritkítja párját a csatárképzettség terén

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók dr Karácsonyi János püspök összes művei:

A magyar nemzet honalapítása 896–997	ára 40 lel helyett 20 lel
Új adatok és új szempontok a székelyek régi történetéhez	ára 50 lel helyett 20 lel
A magyar nemzet áttérése a nyugati kereszténységre	100 lel helyett 50 lel
Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig I.	300 lel h. 150 lel
Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig II.	300 lel h. 150 lel
Vidéki megrendeléseknél plus 15 lel portó.	

* Serdülő fiuknak és leányoknak adjunk időközönként reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes „Ferenc József” kezesvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának gyakran igen fontos eredményeket köszönhetünk. Kérdezze meg orvosát.

Kocsimat itt kell hagynom az ütegállásban, mert az előttem lévő terep már ellenségtől belátott terület. Hát gyalog megyünk marcona vezetéssel. Hogy mindinkább közeledünk az első vonalak felé, az abból is észrevehető, hogy a sziklák hasadékaik közt mind gyakrabban bukkannak fel turbános marokkói fejek s kísérom egyre sűrűbben szólít fel, hogy itt várjak egy pillanatot, ott lebukva surranjak előre, amott viszont vágjam hasra magam. Közben a mi tüzérségünk egyre dolgozik, lövi az ellenséges vonalakat: támadás készül. Mindössze tíz percem van, hogy pihenjek a gyalogsági támadás megindulásáig.

A hegyesúcsok felől egyre lejjebb és lejjebb ereszkedik a köd s tüzérségünk lövései gurgulázva visszhangzanak a völgyekben. Ahogy elérkezik a támadás időpontja, egészen előre szökellek a csatárok közé: szeretném látni, hogyan közelítik meg az ellenséget s a marokkóiak ellenállhatatlan rohamának is szeretnék tanúja lenni.

Hát ott fekszem az első vonalban s várok, lesem a pillanatot, hogy mikor szökellek tovább, mikor egyszerre csak, mintha az égből pottyant volna le, ott terem mellettem öreg marokkói barátom, Ben Ibrahim Mecki Hassan, a tetuanai potyautasom. Most nem lelkendezik, nem kiált, nem vigyorog. Ellenkezőleg: nagyon erélyes. Először is betuszkol egy kis földhányás mögé, azután számomra érthetetlen arab nyelven parancsokat osztogat bajtársainak, legalább is így sejtem, mert szavai, mozdulatai nagyon erélyesek. Szalad jobbra, szalad balra, figyel előre, ide-oda kiabál néhány éles mondatot, azután megint visszatér hozzám s pár pillanatig ott marad mellettem.

Vajjon mit akar?

s olyan barát, hogy kettőt se tudnék még ilyet találni. Mint a macska, úgy ugrik egyik fedezékből a másikba s mikor én szökellek utána, mindig élesen és aggódva figyeli az előttem lévő terepet. Így haladunk vagy száz métert előre látni nem látok semmit csak szabadföldet és ideges puskaropogást hallok az ellenség felől oldalon, itt-ott csúnyán zümmög egy-egy seller, majd góppuskasorozat szorítja a földhöz a marokkóiakat. A lövések azonban hál' Istennek, mind magasak.

Azután egy kis bokros kiálló tereprezre érünk s egyszerre közvetlen közelről látom az ellenséges állásokat. Vagy félórát várakozunk itt s közben egyre lejjebb száll és egyre sűrűsödik a köd. Távcsvemet keresztül vizsgálom s előttem, az ellenséges állások közvetlen közelében, a sziklák fedezéke mögött marokkói turbánokat és egyenruhákat látok mozogni. Azután az ellenséges állás körvonala mindinkább homályosak lesznek a ködben, egy-egy magános puska lövés hallatszik hol innét, hol onnét, egyelőre viszonylagos csend van. Most egyszerre éles füttlyszerű visít fel s megelevenednek az ellenséges vonalak előtti sziklák: rohamra mennek a marokkóiak. Kézigránatok sorozatának hörgő robbanásait lehet hallani, mélyen meghajolt alakok ugrálnak elő a sziklák mögül és eszeveszett gyorsasággal rohannak a már alig 10 lépésre lévő ellenséges állások felé. Olyanok, mint az árnyékok. Ordítás, robbanás, puskadurranás, mindez legfeljebb csak egy percig tart, azután egy pillanatra teljes csend lesz. Most rajtunk keresztül előre szökell a támadók második hulláma, keresztül ugrál az első rajvonalon által elfoglalt ellenséges lövészárkokon, aztán eltűnik a ködben. Ők a hátrább lévő állások elfoglalására indulnak, mi pedig Ibrahimmal előre megyünk a most elfoglalt lövészárkokba.

Furesa a kép s megdöbbentő: az elfoglalt állásban egyetlen életben lévő ellenséget sem látni. Csak halottak fekszenek itt s legtöbbjüknek fejlvése van, mintha csupa mestertöltés állt volna velük szemben. Akik feülvész

nem kaplak, azokkal a közelharcban a marokkóiak rövid bicskájá végzett. Nekünk két sebesültünk van, egyébként semmi veszteségünk.

Itt végre találkozom a századparancsnokkal aki helyettesével együtt, miután kaptam a völgyben a támadásra szóló parancsot, előre jött az első támadók közé. Még pedig nem azért, hogy rohamra ösztökélje az embereket, hanem inkább, hogy azok feleslegesen ne veszítsék az életüket. Mert a marokkóiakat nem kell rohamra ösztökélni. Ellenkezőleg: inkább fékezni kell őket.

Igen egyszerű támadási eljárást ismertem itt meg. Asturiának ezen a hegyes, neheztelnebb részén a modern harceljárásal való kísérletezés teljesen hiábavaló lenne, mert az asturiai bányászok nagyon jó csatárok s most, hogy tudják, hogy napjaink meg vannak számlálva, igen szívósan és elkeseredetten védekeznek. Hát úgy csinálják a mieink, hogy naponta egy-egy harcosport egy-egy hegyesúcsot foglal el.

Tüzérség nappal némileg előkészíti a támadást, estefelé kissé sűríti a tüzelést, mikor azután este leszál a köd és már legfeljebb csak nyolc-tíz méternyire lehet látni, a marokkóiak mind közelebb és közelebb lopóznak az elleneséges állásokhoz s a vörös védőket legnagyobb részt már a támadás előtt egyenként szedik le. Egy-egy marokkói nem visz magával húsz-harminc tölténynél többet. Ennek is csak a harmadát, vagy legfeljebb a felét lövi el. Am a lövések mindegyike biztos találat. Az alig néhány méterről végrehajtott rohamnál azután már rendszerint csak egy-két életben maradt asturiai könyörög kegyelemért. Ez az eljárás természetesen elég hosszadalmas, ám a Leontól északra fekvő hegyekben nagyobb hadműveletekkel nem érdemes kísérletezni, hisz az ellenséget megadásra úgy sem lehet kényszeríteni: fokozatosan kell elfoglalni az egész provinciát.

Gyalogsági lövedék zúzza be autóm ablakát

Este Solcna faluban sokáig együtt kávézom a marokkóiak századparancsnokával s csak ezután indulok autóm keresésére. Nos ki őrzi a kocsimat? Ben Ibrahim Mecki Hassan, az öreg marokkói kaplár. Mindenütt ott van, ahol valami szívességet tehet nekem és olyan hűségesen néz rám nagy, barna szemével, hogy Isten bizony, szeretném megölelni.

— Isten veled, öreg Ibrahim!

— Isten veled, mi teniente pilóta!

S már indulok is. Azt hiszem, hogy föl-szerelésem kellő biztonságát nyújt ezen a zord vidéken, így fűtőrézve suhanok leállított motorral a Pajares-szoros déli lejtőjén lefelé s ráérek az országútra. Csak a reflektorom világít, kocsim hangtalanul szalad.

Biztonság? Itt? Arról lehetne egyet-mást beszélni. Alig futok pár kilométert, lövés hallatszik, rá recsegés közvetlenül mellettem, egy gyalogsági lövedék zúzza be autóm jobb ablakát s az orrom előtt zizzen el, valami halálos darázs: rám löttek. Eloltom a reflektort, harmadik sebességre kapcsolok, rálépek az önindítóra, levágom magam a második ülésre: mindez egy pillanat. A kocs csúnyán rángatózva szökik előre, én meg lerántok egy kézi-gránátot s kihajtom a mögöttem lévő országútra. Vagy ötven méter szaladok, mikor mögöttem robban a kézi-gránát. Támadóim remélhetőleg észreveszik, hogy én sem ijedek meg a saját árnyékamtól. Közben a lábam állandóan a gázpedálon, balkezem a kormányon s jobbkezemben a géppisztolyt szorongatom.

Csak három-négy kilométerrel odébb kapcsolok negyedik sebességre s csak Leonban veszem észre véres kezéről és véres ruhámról, hogy a kocsimban szerke heverő üvegszilánkok ugyancsak alaposan összeszabdaltak. Az autómnak meg mincsem jobb ablaka, hát ha akarok, ha nem, el kell mennem San Sebastianba, hogy új üveget vágassak kocsimba. Közönséges üveget ugyan itt is kaphattam volna, ám elhatároztam, hogy triplex üvegből csináltatok ablakot, mert az nem fakad szét ilyen gyalázatos szilánkokra.

(Befejező közlemény jövő vasárnapi számban.)

BÉCSI VÁSÁR

1938 szeptember 11-től 17-ig

Műszaki Vásár nyitva szeptember 18-ig

Lényeges utazási kedvezmények a jugoszláv és magyar vasúton, a német vonalakon, a dunai hajóvonalakon, a Fekete-tengeren, valamint a légi vonalakon. Díjtalan útlevélvizum! A kedvezményes magyar átutazó vizumoi a vásárigazolvány felmutatása mellett a határon adják. Barmilyen felvilágosítás, valamint vasáriga olvány — melynek ára 150 lei — beszerezhető

a WIENER MESSE A. G.-nál, Wien, VII.

valamint a tiszteletbeli képviselőkénél, így Nagyváradon az »EUROPA« Organizatia Naționala Română de voiaș și turism, Banca Dacia irodájában, Str. Regele Ferdinand és a Wagon — Lits Cook S. A. irodájában, Bulevardul Regele Ferdinand 2.

Nem megy lengyel küldöttség Genfbe a Népszövetség őszi ülészakára

Csupán a genfi főkonzul látja el Lengyelország képviselőtét a népszövetségi ülésen

Bucuresti. Saját tud. Egyes lapokban olyan hírek jelentek meg, hogy Lengyelország kilép a Népszövetségből. Ezzel kapcsolatosan most a „Timpul” varsói levelezője hivatalos helyről szerzett információ alapján azt jelenti, hogy Lengyelország nem lép ki a Népszövetségből, de költségvetési okokból ebben az esztendőben nem küld Genfbe bizottságot, hanem csak genfi főkonzulával képviselőtét magát az üléseken.

A híresztelésekre az adott okot, hogy Lengyelország nemrég visszavonta a Népszövetség

melletti állandó képviselőjét.

Bucuresti. Saját tud. Pénteken délután ünnepélyes fogadás volt a lengyel követségben, amelyet Racinszky nagykövet rendezett. A „Visszaállított Lengyelország” nevű és az „Érdemkereszt” nevű érdemrendekkel kitüntetett román tisztek tiszteletére. A lengyel állam összesen 71 román tisztet részesített kitüntetésben, akiknek a nagykövet személyesen adta át a rendjeleket.

Az állam is igényt tart a szalmári Iparos Otthon vagyonára

Szalmára. Saját tud. Az Iparos Otthon vagyonának birtokperében csütörtökön a szalmári törvényszéken megtartott főtárgyaláson, érdekes fordulat állott be. Mint ismeretes, a szalmári Iparos Otthon ellen két per is folyik. Az egyik a hatmillió lei értékű ingatlan tulajdonjogáért, a másik az egyesület jogiszemélyiségének megvonása tárgyában. Az ingatlan, amint annakidején részletesen megírtuk, a munkaügyi minisztérium távirati rendeletére karhatalmi segédlettel a munkakamarának adták át, azzal az indokolással, hogy az épület a benne található ingóságokkal együtt a felosztott ipartestület tulajdonát képezte. Az egyesület a minisztérium eljárásában birtokháborítást látott és sommás visszahelyezési keresetet indított a járásbírósnál. A keresetnek helyt adtak és az Otthon birtokába visszahelyezték. A törvényszék felelősség folytán foglalkozott az ügygel amelyben magát illetéktelennek mondotta ki s az iratokat felküldte a táblához. A tábla a törvényszék határozatát megsemmisítette és az iratokat, az ügy újratárgyalása végett, visszaküldte a törvényszékhez. Közben a munkaügyi minisztérium külön perben kérte az Iparos Otthon jogiszemélyiségének megvonását, amit a törvényszék elrendelt és az egyesületet felosztatta. Ez a határozat azonban nem jogerős. A csütörtöki tárgyaláson az állami ügyvéd az Iparos Otthon, mint felosztott testület vagyonára igényt jelentett be és kérte a tárgyalás elhalasztását, amit a törvényszék elrendelt. Ezek szerint tehát az Iparos Otthon vagyonára felelt az állam, a munkakamara és az Iparos Otthon pereskedik.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület vetőmag akciója

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület már két évvel ezelőtt megkezdte a tagjai sorába tartozó gazdák között a legjobban bevált nemesített búza vetőmagvak terjesztését.

Ennek az akciónak már az évfolyamán gyönyörű eredménye mutatkozott.

A különféle korai érésű, nagy sikértartalmú, nemesített búzák az idei kedvező gazdasági évben nagyszerű terméseredményeket adtak.

Az E. G. E. szaporító telepeinek jórésze Bihar megye területén fekszik. Ezekben a szaporító telepeken a legnagyobb gonddal és szakértelemmel kezelve a következő buzafeleségeket termelik.

„Bánkúti 505-ös, a legkorábbi fajta kopasz-búza, amely rendszerint már június 20—22 között beérik.

„Bánkúti 546-os kopaszbúza, amely amellelt, hogy szintén nagyon korai érésű, a legjobban ellenáll a megdőlésnek és ami a legfontosabb, a rozda kárnak”.

Bánkúti 1201-es és 1205-ös többszörösen kipróbált kitűnő minőségű bőtermő buzafeleségek; továbbá a kiváló sikértartalomú „Bánkúti” 1014-es.

Végül az „Odvoși” 241-es, amely bőtermő, korai és a rozsdának is kiválóan ellenálló szakállas buzafeleség, amely a talajban sem válogatós, a gyengébb talajokon is igen jó eredményt szolgált adni és elég jól tűri a későbbi vetést is.

Fenti buzafeleségek hektoliter súlya ez évben is 82 kg. körül van.

Érdeklődők bizalommal forduljanak Koppany Rezső felügyelőhöz, Oradea Str. I. G. Duca 9., aki készséggel szolgál további felvilágosítás-
sz!

Séta a kolozsvári méhészeti, kertészeti és háziipari kiállításon

Kolozsvár, szeptember hó.

Az erdélyi méhészek és gyümölcs-termelők nagy számban sereglettek össze szeptember első napjain Kolozsvárra, a szeptember 1-én megnyitott méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítással kapcsolatos gyűlésekre, méhészeti kongresszusra és szakelőadásokra. A Kogălniceanu utca 7. szám alatt megnyitott kiállítás épülete díszbe öltözve várja a látogatók tömegét. Zöld girlandok futnak végig az eresz alól az emeleti ablakok alatt. A kapu előtt egy 5 méter magas méhkas fogadja

a látogatókat és annak röpnnyilásán jut be a kiállításhoz. Már a kapu bejárata alatt meglepően szép kárpitozás fogadja a belépőket, a díszítéshez az anyagot a Magyar Színház bocsátotta a rendezőbizottság rendelkezésére. A kapu alól az udvarra kiérve méhkasok, élőméhek, mézeskalácsok fogadják a látogatókat, a háttérben falkolák láthatók az előtérben pedig Szabó József és Turós József kertészek virágoskertjei, a közepérenesen lévő szüveggyűjtemény pedig Kolozsvár városi kertészetét dicséri.

Több mint háromszáz kiállító

Az emeleti folyosón a kolozsvári Hostáti kisgazdák konyhakerti veteményei között elhaladva érünk a nagyterembe, amelynek közepén hatalmas asztalok roskadoznak méztől gazdgon megpakodva. Szébbnél szebb pergetett és lépesmész, méhészeti eszközök és anyagok láthatók. A belső teremben az erdélyi magyar háziipar legszebb termékei sorakoznak fel. A terméket Szabó József, Szabó Sándor, Turós József, Banga Ferenc, Ruska János kertészek és a „Rose” virágüzlet díszítették virágkiállításukkal.

Itt látjuk a képzőművészeti kiállítás csoportját is.

A kiállítást az Erdélyrészi Méhész Egyesület rendezte, az E. G. E.-vel és a Kolozsvári Gazdasági Egylettel karöltve. A méhész Egyesületnek ez a 16-ik méhészeti kiállítása, amelynek megrendezéséhez a társ és rokonegyesületeken kívül segítséget nyújtott a mezőgazdasági kamara központja, Kolozsvár városi tanácsa és a kiállítók nagy serege, elsősorban pedig az erdélyi méhész-társadalom.

A kiállításon több mint 300 kiállító vesz részt. A rendezőség az időpontot igen helyesen választotta ki, amennyiben összeesik a beiratásokkal és a zországosvásár időpontjával. A kiállítás alkalmával utazási kedvezményt is engedélyezett a CFR igazgatósága, a kiállítás látogatói számára. Igen kedvező alkalmat nyújt a kiállítás úgy a kereskedőknek, mint a fogyasztóknak mézszükségleteik beszerzésére a legszebb háziipari cikkeknek, a legjobb minőségben és a legolcsóbb áron való megvásárlására. Nagyszámban vonultak fel a termelők, akik a hónap elején lévén — reménykedve várják a nagyközönséget.

A Méhész Egyesület érmekkel tüntette ki a kiállítókat. Ez a legnagyobb kitüntetés, amelyet egy erkölcsi testület a kiállítóknak adhat.

Nagy sikerrel zajlott le szeptember 1—2 napjain az Erdélyrészi Méhész Egyesület VII. méhészeti kongresszusa, amelyen sok közérdekű dolgot tárgyaltak meg és amelyeknek végrehajtására az Erdélyrészi Méhész Egyesületet kérte fel, a kongresszus, szeptember hó 3-án zajlott le az E. G. E. gyümölcsészeti és kertészeti szakosztályának alakuló gyűlése. Ezzel kapcsolatban szakelőadásokat tartottak: Gogomán Ferenc Dész, Fülöp Ferenc mérnök, Kolozsvár és ifj. Veress István gazdasági iskolai tanár Csombord a gyümölcs-termelés, értékesítés és védelemről.

Vasárnap van az okleveles gazdák találkozója Kolozsvárra, amelyre számos bel- és külföldi okleveles gazda érkezik. A találkozóra az E. G. E.-ben gyűlnek össze a gazdák vasárnap

Értesítjük az uri közönséget, hogy alólirottak társasviszonyba léptünk.

Társulásunkkal oly céget hoztunk létre, amely megbízhatóság, szakszerűség, finom angol és belföldi anyagszolgáltatás és elsőrendű munkaerő tekintetében országunkban a legelső helyre tarthat számot és így b. megbízásuknak a legtekintélyesebben tudunk eleget tenni.

Teljes tisztelettel:

ifj. Erdős Albert és Gerhardt László

uriszabók
Nagyvárad, Bulevard Regele Ferdinand 7. sz.
Telefon 1634. Telefon 1634.

reggel fél 10 órakor és a kiállítás meztelintése után elmennek a gazdasági akadémiára, majd délelőtt közébdre gyűlnek össze az „Amerika” étterembe.

A kiállítás szeptember 5-én zárul be, naponta reggel 9—1-ig és délután 3—8-ig van nyitva. A kiállítással kapcsolatos előadások a református Kollégium régi épületének dísztermébe vannak.

Hétfőn reggel pedig kirándulás van az EME Házsongárdi méhészeti telepére, a résztvevők a kiállítás kapujában találkoznak.

A kiállításon kitüntettek névsorát az alábbiakban közöljük:

A KITÜNTETEK NÉVSORA:

Aranyérmeket nyertek: Ragáz Kolozsvár, Alfa Szöv. Kolozsvár, Adorján Dezső Kolozsvár, Apány Gyuláné Kolozsvár, Árvalánynevelő Otthon Kolozsvár, Balogh Sándor Torda, Balogh Jenő Magyarvaskó, Banga Ferenc Kolozsvár, Baritz Barnabás Imecsfalva, Baritz Barnabásné Imecsfalva, Bánai Ferencné Dész, Blénassy Károly Csikszentdomokos, Bányász Lajos Gyergyóújfalu, Berecz János Szatmár, Bikszádi gyógyásványvíz Kolozsvár, Blázi István Kolozsvár, Bodor Kálmán Sülelmed, Borbély Lajos, Dész, Csog Sámuel Nyárszó, Dávid Venczel Kolozsvár, Demeter János Siklód, Décsiné Tótvány Mariska Kolozsvár, Dicsőffy Béláné Kolozsvár, Dzierdzon Méhészet Nagyvárad, Erzsébet Árvaház Kézdivásárhely, Friedmann Ernő Kolozsvár, Fortuna Pezsgőgyár Nagyvárad, Gál Sámuel Korond, Graef Pál Kolozsvár, Grünspán Dávid Székelyudvarhely, Grünwald János Radna, Hankó Imre Kolozsvár, Vasóntóde és Gépgyár R. T. Kolozsvár, Jucos János Zervesti, Kandál Dezső Kolozsvár, Keresztesi Samu Tasnád, Kleisl Gyula Szilágybálya, Saek Ekegyár, Knüpfiler Gyula Nagyenyed, Kontz Árpád Brassó, Kolozsvári Gazdasági Egylet csoportos kiállítása, Konya Gyuláné Magyarvaskó, dr Kapéri Béláné Nagyszalonta, Kovács József Székelykocsárd, Szentimrei Kovács Judit Sztána, Kremnitzkyne-Pröllich Iona Kolozsvár, Lőrinczi Gábor Kolozsvár, Lázár Simonné Keresztes, Márászei S. A., Máthé Ferenc Kolozsvár, Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Kolozsvár, Unitárius Nőszövetség Kolozsvár, Nessenfeld Olga Sepsiszentgyörgy, Palló Imre Kolozs, Pálffy Dénes Kolozsvár, „Pitvar” Szöv. Kolozsvár, Pop Silvius Bonczida, Román Gépkereskedelmi R. T. „Rose” virágüzlet, Sallak Dezső Kolozsvár, Sándor Judit Aiton, Pandi János Bucuresti, Sicilia R. T. Kolozsvár, Stefán Péter Kolozsvár, Stütz János Kolozsvár, Szabó József Kolozsvár, Sztruhala Mihály Kolozsvár, Gróf Teleki Árvéd Brassó, Turi János Kolozsvár, Turós János Kolozsvár, Vass Áron Makkfalva, Vámszer Gézné Csikszereda, Váradi Béla Kolozsvár, Vásárhelyi Albert Nagyenyed, „Voluntas” Szöv. Székelykeresztur, Vesséssné Boross Dódi Kolozsvár, Veirich és Zapfe Kolozsvár, Zeiler József Kolozsvár, Bálint Ferenc Gyergyóújfalu, Farkas István Csikkarcfalva, László János Karcád, Keresztesi András Nagycsanád, Pap Demeter Pusztakeresztur.

Ezüstérmeket nyertek: Barna József Szentmiklós, Bálint Lajos Mezőbánd, Cseszko Ferenc Zalatna, dr Eöry István Magyarigen, Farkas Vilmos Komanda, Gáspár Iona Nagyenyed, Görög József Kolozs, Kojajda József Mehadia, Krasznai György Magyarfenes, Kozma Miklós Bethlenszentmiklós, Kithi Póli Szentgerice, Magyarosi Bandi János Kajántó, Odonesok Irén, Papp Sándor Kolozsvár, Pintea János Kraszna, Suba Lajos Szilágyiszentkirály, Szabó Györgyné Solyomkő, Szilágyi István Kolozsvár, Teleki József Magyarfodorháza, Tischné Jakner Gizella Kolozsvár, Balázs János Gyergyóújfalu, Tózsér Ernő Gyergyóújfalu.

Bronzérmeket nyert: Nagy Mihály Szamosfalva.

* Gyomor-, bél-, vese-, máj- és epehólyag-betegek szívesen isznak reggelként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert annak hashajtó hatása gyors és biztos, igen enyhe s ezért nagyon kellemes. Kérdeze meg orvosát.

Miniszteri körrendelet az antirevizionista liga tevékenységének korlátozásáról

Bucuresti. Saját tud. A nemzetnevelésügyi miniszter a következő körrendeletet adta ki az összes tanügyi inspektorátusoknak:

Mindazok a rendeletek és ajánlások, amelyek a múltban körrendeleti úton az ország tanügyi hatóságaihoz az antirevizionista ligával és propaganda tevékenységével kapcsolatban kibocsájtattak, semmiek: tekintettel arra, hogy az állam törvényes szervei hívatottak arra, hogy az összes nemzeti problémákkal foglalkozzanak s tekintettel arra, hogy egyes magánalakulatok, amelyek ugyanilyen céllal létesültek, alkalmasak arra, hogy magánszemélyek egyéni törekvéseit szolgálják és politikai eszközzé váljanak azok kezében. Az iskolai hatóságok a jövőben nem fognak támogatni ilyen magánkezdeményezéseket.

Szabadrabra helyezte a temesvári tábla Suciu főmérnököt és Vulpea József volt aradi munkakamarai elnököt

A mezőgazdasági kamara elnökének bűntényében folytatják a főtárgyalást

Temesvár. Saját tud. A táblai vádtanács most foglalkozott ujjlag Vulpea József, az aradi munkakamara volt elnöke fogvatartásának kérdésével. Vulpea József volt polgármester-helyettes és kamarai elnök az ellene indított bűntény során, miután a vizsgálat befejeződött, szabadrabra helyezését kérte. Kérelmét az aradi törvényszék elutasította. Fellebbezése folytán a napokban foglalkozott ügyével a temesvári táblai vádtanács. A tábla bizonyos kiegészítést rendelt el, illetőleg bizonyító iratok beterjesztését kívánta, ami meg is történt. Most aztán a vádtanács meghozta a döntését és elrendelte Vulpea József szabadrabra helyezését. A végzés indokolása szerint a munkaügyi minisztérium is vizsgálatot rendelt el az aradi munkakamararól és minden rendben tartott, úgy hogy nem is vállalt szerepet a perben, illetve minden követeléstől elállt.

A táblai vádtanács foglalkozott Vulpea József fivére Vulpea István volt temesvári munkakamarai elnök szabadrabrahelyezési kérelmével. A minisztérium részéről elrendelt vizsgálat Temesváron s azt állapította meg, hogy az államot nem érte károsodás. A vizsgálóbíró, miután a maga részéről a vizsgálatot befejezte, erkölcsi biztosíték fejében elrendelte Vulpea István szabadrabrahelyezését, a végzést azonban az ügyész is megfellebbezte. A táblai vádtanács most foglalkozott a dologgal és az iratok kiegészítését rendelte el. Ennek megtörténte után hétfőn hozza meg végzését.

A letartóztatott Suciu Adrian városi főmérnök fellebbezését is most tárgyalta a táblai vádtanács. A táblai vádtanács elrendelte Suciu főmérnök szabadrabrahelyezését. Az indokolásban a vádtanács utalt arra, hogy a vizsgálat befejeződött és hogy a bűncselekmény nem olyan, hogy a további fogvatartást megkövetelné.

A temesvári mezőgazdasági kamara letartóztatásban lévő elnökének Sabin Mihálnak bűntényében a törvényszék most tartotta meg a folytatólagos tárgyalást.

A főtárgyalást azonban, miután a bűntényre vonatkozó szakvélemények egy része még nem készült el, szeptember 6-ra halasztotta a bíróság.

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Barfüi 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

HIREK

MAGYAR LAPOK Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 50 P., félévre 25 P., negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**
Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató Intézet jelentése szerint a várható időjárás: Csendesebb és naposabb idő, az éjjeli lehülés fokozódik.

ELŐFIZETŐINK SZ. FIGYELMÉBE! Kérjük t. előfizetőinket, hogy címváltozásaik bejelentésénél előző lakhelyüket is sziveskedjenek feltüntetni, hogy a változást nyilvántartásainkban is azonnal keresztülvezethessük.

LONDONI KÖVETSEGI SAJTÓELŐADÓNAK NEVEZTÉK KI DIMANCESCU VOLT SAJTÓFŐNÖKÖT. Bucuresti. Sajtó tud. Dimancescut, a sajtó és propaganda igazgatóság volt vezetőjét londoni sajtóelőadónak nevezték ki. Dimancescu, — aki miután Titeanut kinevezték föléje államminiszternek, jelentőségét evszitette, — szeptember ötödikén távozik a fővárosból.

KELYHEK,

ciboriumok, szentségtartók stb. legolcsóbb beszerzési forrása:

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebbi templomberendező és zászólókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
75 éves cég.

A MÖCKÉRDÉS AZ ASTRA NAGYGYÜLÉSÉN. Bucuresti. Sajtó tud. Ma kezdődik meg Abrudbányán az Astra nagygyűlése, amely ez alkalommal különösen a nyugati érdekgörög lakóinak, a möckoknak a megoldására váró kérdéseivel fog foglalkozni. A kormányt a nagygyűlésen Silviu Dragomir kisebbségi főbiztos fogja képviselni.

Visszahelyezett tanító. Erőss Béla sinfalvi tanítót az egyházi főtanhatóság visszahelyezte régi állomáshelyére, Székelypötfalvára, kántortanítói minőségben, ahol éveken át erőssége volt a hitvallásos iskolának. Remélhető, hogy az állami let gyökere átalakulásával megszűnnek a kicsinyes személyi hajszák, s a népnevelő tovább végezheti építő munkáját a közég vezetőivel békés egyetértésben.

ÖZV. TORDAI MOLNÁR GÉZÁNÉ HALÁLA. Nagyvárad. Sajtó tud. Szombaton reggel 9 órakor hosszas szenvedés után meghalt Take Jonescu (Körös) utca 51. számú lakásán özv. tordai Molnár Gézané, szül. Szahlander Anna, néhai Molnár Géza kuriai bíró özvegye. Az elhunyt uriaszony az impérium előtti időkben nagy szerepet játszott a nagyváradai társadalomban. Elnöke volt a nagyváradai és Bihar megyei Patronáza-egyesületnek és széleskörű jótékony tevékenységét a világháború folyamán a hadiáértményes vörös kereszt rendjével jutalmazták meg. Halálát kiterjedt család: Molnár Géza miskolci törvényszéki titkár, Molnár Bébi, vitéz dr. Pajor Kálmán nádudvari ügyvéd, Zagoni Dezsőné Pajor Anna Mária gyermekei, valamint Szahlander Béla altábornagy, Szahlander Ferenc dr. nyug. főorvos és dr. Szahlander Lajos egyetemi tanár gyászolják. Temetése vasárnap délután 6 órakor lesz az olasz-i temető Haller-kápolnájából.

Zürichi zárlat. Párizs 11.93 háromnegyed, London 21.28 háromnegyed, Newyork 439.25, Brüsszel 74.05 fél, Milánó 23.10. Amszterdam 238.60, Berlin 175.75, Prága 15.11. Varsó 82.30, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Új egyházmegyei tanácsstagok. Most zajlottak le az erdélyi római katolikus egyházmegyében az egyháztanács-választások, amelyek hivatva voltak a régi „státus” képviselő helyét betölteni. A kézdi-orbai főesperesi kerület Kézdivásárhelyen tartott gyűlésén Fekete János főesperes elnökelete alatt új egyházmegyei tanácsstagokká dr Vargha Béla kézdivásárhelyi ügyvédet és Kulhavvy Ferenc kovásznai tekintélyes kereskedőt választotta meg egyhangulag, akik évtizedes, buzgó tevékenységükkel szolgáltak rá a kerület osztatlan bizalmára.

FELVÉTEL A SZATMÁRI PÜSPÖKI KONVIKTUSBA. A szatmári római katolikus püspöki konviktus felvesz szeptember 15-ig középiskolába járó római katolikus vallású diákokat. Felvilágosításért az Igazgatósághoz (Szatmár, str. Cuza Voda 5.) kell fordulni.

FALVAKAT ÉS TEMETŐKET SODORT EL A DOBRUDZSAI ÁRVIZ. Bucurestiből jelentik: Az utóbbi napokban a felhőszerkezetek és jégeső igen nagy károkat okozott az ország különböző részein, de különösen Basarabában és Dobrudzsában. Constantai jelentés szerint Petrosani dobudzsai faluban *ludtojas nagyságu jég esett, ami tönkrezúta a faluban az összes háztetőket, beverte az ablakokat és a határban mindent elpusztított. Egy embert is agyonütött a jég.* Cogeaia községben az árvíz házakat döntött össze és egész nyájakat ragadott magával. Ugyanígy elmosott a víz egy temetőt, magával ragadva az összes sírkereszteket. Nagy vihar volt a Prahova völgyében is. Pénteken délután Ploesti közelében, egy erdőben a villám kidöntött egy magas fát, amelynek védelmébe négy parasztember menekült az eső elől. Mind a négyen elpusztultak. Az esőzések következtében sok helyen árvíz pusztított Erdélyben is. A vasuti vezérigazgatóság jelentése szerint az ár megrongálta az ó-aradi-hosszafalusi, valamint a szatmár-bikszádi vasuti vonalat. Mindkét helyen hosszabb ideig szünetelt a forgalom.

Huszonöt éves templom karnagyi jubileum. Temesvár. Sajtó tud. Szegő Ferenc, a józsefkülvárosi plébániatemplom érdemes karnagya, most érte meg működésének huszonöt éves jubileumát. Negyedszázados működése alatt az egyházi énekkar mellett hét évig vezette a Temesvári Dalkört, amellyel két leső díjat nyert: Resicán, majd Marosvásárhelyen, az országos dalcserepen. Tíz év óta karnagya a Temesvári Magyar Dalárdának is, amellyel a hágal nemzetközi versenyen megnyerte az első díjat. Legutóbb vezetője lett a nemrég megalakult helybeli Harmonia dallegyetnek is. Szegő Ferenc ezenkívül tízenöt évig a római katolikus magyar fiugimnázium tanára és titkára is volt. Mint egyházi karnagy Temesvár legrégebbi egyházi alkalmazottja. Negyedszázados jubileuma alkalmával mozgalom indult, hogy méltó formában nyilvánuljon meg az elismerés, amely Szegő Ferencet nagy és jelentőségű munkájáért méltán megilleti.

*** Az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél** reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Perenc József” keserűviz abszolút megbízható hashajtó, amelynek hatása igen kellemes. Kérdezze meg orvosát.

KIFOSZTOTTAK A CONSTANTAI VONATON EGY GAZDAG EGYIPTOMIT. Bucuresti. Sajtó tud. A bucuresti—constantai vonalon ismeretlen tettesek kiraboltak egy egyiptomi alattvalót, aki nagyobb összegű egyiptomi pénzzel utazott a fővárosba s útközben a vonaton elaludt.

Felhívás a kereskedőkhez. Mindazok a kereskedők, akik a „Casa Negustorilor” bucuresti egyesületéhez befizetését eszközölték, küldjék be az erről szóló nyugtát „Chitanta” az Erdélyi Kiskereskedők Szövetségéhez, Brassó, Str. Mitropolitul D., Filitti No. 5.

A színház szombati és vasárnapi előadásai. Az általános felkérésnek és népszerűségnek engedve, az a lelkes színészgárda, amely az elmúlt héten telt házat vonzott Nagyváradon szombaton és vasárnap új darabokkal mutatkozik be. Szinrekerül Nöti Károly híres darabja, a „Nyitott ablak”, a felejthetetlen „Mágnás Miska”, a híres és hervadhatatlan „Lyon Lea” és egy kedves, hangulatos újdonság, a „Mezei pacirta”. Azok a művészek, akik a „Gyertyafény” sikereiben osztoztak, így a Közszeghy testvéreken, Margiton, Dusun és Manyin, Borowszky Oszkaron, Hegyessy Ferenczen, Berengh Bélán kívül fellép a népszerű Beregi László is, ugyezintén a Groza testvérek, Solti, Végh Németi István, a fiatal színészgárdából, valamint a közkedvelt Palucz Vilma és Borsos Manci s még sokan mások. Nem lehet kétséges, hogy a színház szombati délutáni és esti, ugyszintén vasárnap délutáni és esti előadásai telt házak előtt fognak lezajlani.

Feljegyzések

Amikor Verdier biboros 1930-ban a párizsi egyházmegye kormányzását átvette, a tulajdonképpeni városban 110 templomot, a banlieuben pedig 158 istentiszteleti helyiséget talált. Ez azt jelentette, hogy a városban átlag 26 ezer lélekre esett egy templom, míg a periférián 12.300-ra. Az új egyházfejlesztés célul tűzte ki magának, hogy annyi új templomot épít, hogy legalább minden tízezer lélekre jusson egy templom. A terv azt jelentette, hogy kerekén száz templomot kell felépíteni. Ezek közül hatvannak a lehető leggyorsabban kellett felépülnie, nehogy egész új városrészek végleg minden templom nélkül maradjanak. 1931. karácsonyán bocsájtotta ki Verdier biboros első felhívását, amelyben adakozásra szólította fel a párizsi népet. A legrövidebb idő alatt már megvásároltak 53 telket s a párizsi városi tanács is jó néhányat bocsájtott ingyen rendelkezésre. Franciaország ebben az időben érte a munkanélküliség mély pontját. Nagyönis értehen tehát a biboros templomépitő akciója oda is irányult, hogy a munkanélküliségen segítsen. A munka egyszerre 17 helyen indult meg, az első év végén azonban már 45 telken építettek s a második év végéig a biboros már 60 alapkövetélt végezhetett ünnepelesen. Miután a munkanélküliség tovább tartott, a biboros az első programom túlmenőleg is tovább épített. E pillanatig 92 templom áll készen és 11 építkezés alatt. Az új templomok közül 62 kimondottan nagy építkezés, a többi kápolna vagy csekélyebb méretű terem. Erre a nagy építkezésre természetesen a hívek adományából nem futotta, jöllehet még ma is vasárnap-vasárnapra 80 ezer frankot eredményez. Ezért a biboros 1932-ben egy 20 milliós egyházi kölcsönt írt ki, amit négy óra alatt tul jegyeztek. Érdekes megemlíteni azt is, hogy az építkezésnél a munkások kiválogatása vallási vagy politikai meggyőződésükre való tekintet nélkül történik. (B. F.)

Ambrus József Szárhegy nagy plébánosa. Szárhegyről jelentik: Bensőséges ünnepség keretében fogadta Szárhegy közég katolikus társadalma Ambrus Józsefet, aki, mint a közég új plébánosa került a néhány hónappal ezelőtt távozott Sipos Sándor esperes-plébános örökébe. Az új plébános dr Gaál Alajos és László Ignác kíséretében érkezett meg a beiktatásra. Fazekas Gábor nyugalmazott hittanár, az ideiglenes megbízott köszöntötte elsőnek, majd Szopos Károly iskolaigazgató és dr Gaál Alajos üdvözölték. A templomban László Ignác főesperes felolvasta a kinevezést tartalmazó püspöki leiratot, majd Ambrus József mondotta el első beszédét új hívei táborában. „Szeretettel hirdetni jöttem, szeretetet hoztam, szeretetet adok és kérek, mondotta az új plébános, aki ezekkel a szavakkal máris beférközött a hívek lelkébe.

Temetés. Fehér József cserepezőmester 60 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése vasárnap délután lesz a Steinberger-kápolnából. — Özv. Molnár Gézané szül. Szahlander Anna meghalt. Temetése vasárnap délután 6 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”).

Pomian Lucrecia 18 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szeptember 3-án volt. — Parissek József 64 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szeptember 3-án volt Palotán. (Caritas.)

Aktatáska,

Iskolatáska

szavatolt minőségben

HARTMAN-VULCAN

Nagyvárad, Bui. Reg. Ferdinand 1.

* Székrekedésben szenvedő bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a bélmozgást reggel éhgyomorral egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvíz csakhamar megelénkíti, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiűrti, a vérkeringést szabadabbá teszi s a gondolkodó- és munkaképességet emeli. Kérdezze meg orvosát.

Kerezy György, a temesvári egyházmegye legidősebb plébánosa nyugalomba vonul. Temesvár. Saját tud. Szeptember 1-ére írta ki a püspök a temesszlatinai plébánia betöltésére a pályázatok beadásának határidejét. A temesszlatinai plébánia vezetésében változás áll be: Kerezy György esperesplébános nyugalomba vonul. Kerezy György nyolcvanöt esztendő magas kora ellenére is nagy szeretettel és nagy buzgósággal tevékenykedik és mindig és mindenben hívei javát igyekszik előmozdítani. Temesszlatinai lakosai románok, Kerezy György hívei román katolikus vallású románok. Nagy szeretettel veszik körül plébánosukat, aki több mint egy félszázad óta vezérük, atyjuk. Ötvenöt év óta működik Kerezy György, a nagykarólyi születésű magyar ember, román hívei körében. Román nyelvismerete miatt került annakidején Szlatinára. Nevelője, oktatója, szeretettel feltámasztotta a népnek s ennek élére állt akkor is, amikor anyagi és kenyérszerzéséről volt szó. Amikor a lakosok főfoglalkozásának, a fuvarozásának lehetősége kétségessé vált, élére állt a külföldiségnek, elvezette azt Kossuth Ferenc miniszter elé és meggyőző érveléseivel, az igazságosságra és méltányosságra való utalásával és kérésével sikert ért el. Ekkor szerezte a községnek a községvezetést. Kerezy György ma az egyházmegye legidősebb papja, aki elérte szlatinai működésének félszázados jubileumát is. A magas kor köznevelési most a nyugalombavonulásra az egyházmegye nevezte — de a nyugalom idejét is Szlatinán kívánja tölteni, amelynek egyébként legidősebb polgára is.

VÁD ALÁ HELYEZTÉK A PHILADELPHIAI FEGYHÁZ EGÉSZ VEZETŐSÉGÉT. *Philadelphiből jelentik:* Az amerikai közvélemény őrjáti felháborodással fogadta a philadelphiai fegyház vezetőségének embertelenségét. Mint ismeretes, legutóbb a fegyházban kisebb zendülés tört ki és a fegyőrök felsőbb utasításra forró gőzt engedtek a cellákba. Aminek közvetkeztében négy rab elevenen megfőtt, a többi pedig megőrült az irtózatos hőségűtől. A közvélemény nyomására az államügyészség vád alá helyezte a fegyház egész vezetőségét.

A KÉT CUZA NÜRNBERGBE AKART MENNI, DE — ITHON MARAD. *Bucuresti.* Saját tud. Tudvalevőleg a két Cuza részt szándékozott venni a német nemzeti szocialisták nürnbergi kongresszusán. Most azt a hírt jelentik, hogy A. C. Cuza nem megy el, mert nem teheti ki magát a nagy út fáradságainak, a fiatal Cuzának pedig Erdélyben van fontos elfoglaltsága. Cuza professzor üdvözlő táviratot küldött Hitlernek a kongresszus alkalmából.

BUNĂ ZIUA

mondja a román üdvözlésül és 505 a csikkal-t kínálja barátjának, mert úgy mint az egész világon, Romániában is mindenki szereti és eszi ezt a remek új cukorkát.

505
EURÓPA CUKORKÁJA
Romániában gyártja **KANDIA S. p. A. Temesvár**

Egy nap alatt két sikkasztást fedeztek fel Szatmár megyében. Saját tud. A közhivataloknál megszerte folyik a tisztogatás. A községek ügyvezetését évekre visszamenőleg felülvizsgálják. A kizárólagos eljárásokat szintén vizsgálat tárgyává tették. Mint jelentették, a csengerbagosi községi erdő kitermelésénél nagy szabású visszaélést fedeztek fel, ebben az ügyben azonban még nem fejezték be a vizsgálatot. Most egy nap alatt két sikkasztásnak jöttek a nyomára. A híripi község háza pénztárából nagyobb összegek hiányoztak, amelyeknek fedezésére Amati Augustin volt bíró a könyvek egyes tételét meghamisította. A község kára közel 10 ezer lei volt. A volt bíró vagyonára azonnal büntügyi zárlatot vezettek és megindították ellene az eljárást. Ugyanezen a napon a komorzáni csendőrséghez feljelentést érkezett, amely arról számolt be, hogy Voicu Ioan jegyzőségi végrehajtó ötven földművestől adót szedett be, de a pénztől szabálytalan nyugtákat adott és az összegeket elkisikkasztotta. Amikor Voicu elő akarták állítani, a megtévedt tisztviselő a faluból megszökött. Előzőleg azonban háromszor lelt vett ki a pénztárból. A hatóságok köröző levelet adtak ki ellene.

Üzenet a körözásák véacsából

*

Besztercéről van szó: a százarcú romantikus városról. Valóban, annyira sokarcú ez a város, hogy egy-két nap kevés ahhoz, hogy minden arcát megismerhessük. Hosszabb tartózkodás után azonban, felejthetetlenül lelünkbe rajzolódik e város néhány arcképe.

A főtéren levő régi, volt katolikus templom, az ódon várfaalak maradványai, a sok régi ház, a keskeny sikátorok, a minoriták volt temploma mind hangos szóval hirdeti és szinte ujjal mutatja Beszterce régi, történeti arcát: a történelmi emlékek városát.

A régi történelmi város frissen kövezett utcáin, rengeteg kerékpár szalad. Itt Besztercén ifjú és öreg, leány és gyermek, diák és iparos kerékpárral siet dolga után. Ez Beszterce „modernőbb” arca.

De Beszterce a fák városa is. Az utakat és tereket gesztenyefák, hársfák, jávorfák szegélyezik. A városban kívül pedig a gyümölcsfák, a besztercei szilvafák ezrei ontják az aromás, csemegés gyümölcsöket.

De van másik arca is, Besztercének, amely sajátos besztercei arc. S ez az arc: Beszterce körözás arca. Beszterce a körözásák városa...

Körözsa... Amikor ezt a szót kimondom vagy hallom, képzeletemben, mint filmszalagok peregnek le Beszterce körözás, napsugárban fürdő kedves utcáin. Mert amíg a falusi virágoskertben az őszi rózsák ezrei virítanak, addig Beszterce napsütötte utcáin színes körözásák, „mosolyognak” jelnek. Ilyenkor „száz-százalékban” talál a nóta szava Besztercére, hogy: minden kis kapuban rózsák nyílnak.

Körözsa... Mindössze egy színes kis virág kehely. Ha mézzel volna tele, egy éhes méhecske felszippanthatná, ha harmatcseppekkel volna tele, talán egy szomjas kis énekes madárnak alig lenne elég... Sokféle színű körözsa van. Van halvány rózsaszínű, sötétebb rózsaszínű, halványsárga, citromsárga és fehér. És milyen csodálatos, érdekes ezeknek a kis virágkehelyeknek az élete. A körözsa tulajdonsága, hogy a napos oldalt szereti. A napsugár és a körözsa a legjobb barátok a világon. Minél tűzezebben égeti a körözsa kelyheit a nap, annál szebben virít. Mintha ujjongana ilyenkor örömmükben...

Felhős időben, esőben és éjszaka, ezek kis, apróvirágok összecukják kelyhüket: alig észrevehető kis bimbókká húzódnak össze. Ilyenkor Beszterce utcáin csak kisebb-nagyobb zöldfoltok látszanak: a körözásák alacsony, apró, húsos levelű bokrai. Csak itt-ott tűnik fel, egy jól be nem csukott szemű kis rózsavirág színes, citromsárgás sáuja...

És amíg a kis virágok pihennek csukott kelyhükkel éjjelenként, addig a szívós kis bokrok erős gyökereikkel a gombakövek közül, az esőcsatornák alatt levő köves talajból, nagy kitarással táplálékok, erőt, a maguk mindennapi kenyerét gyűjtik össze. Csak e kemény és szívós munkának köszönhető az, hogy gyorsan szaporodnak és hogy a csupasz köveken, a járdákon kacagó, virágos, körözás élet virul. S ez a körözás élet az, ami Beszterce utcáit olyan kedvessé teszi...

S az éjjelenként alvó körözsa-virágokat senki a világon, a legsodálatosabb tündér sem ébresztheti fel, csupán csak a reggeli napsugár. Napkeltekor még harmat csillámlik az összecukodott virágkehelyeken. Egy erősebb sugara a napnak azonban elkergeti a harmatot és a körözásák ébredni kezdenek. Észre se vesszük és egyik helyen egy fehér, a másik helyen más színű. A délelőtti derekán már a virágkehelyek száza virítanak és mosolyognak jelnek. Aki látta Beszterce napsugárban fürdő körözás utcáit az örökre megszereti a körözás és a körözsa barátja lesz. Megszereti, mert a köziklából kenyeret, életet csavaró körözsa minden dolgozni akaró, jóakarató embernek a mintaképe lehet. A köziklából is kenyeret csavarni, keményen dolgozni, köves, kopár talajba is gyökeret verni és virágzó életet teremteni: ez a besztercei körözásák legszentebb üzenete...

(Beszterce.)

SÁNTHA ALAJÓŠ.

SZÍNHÁZI MŰSOR

Szombat d. u. 6 órákor	NYITOTT ABLAK operett 3 felvonásban
Szombat este 9 órákor	LYON LEA dráma
Vasárnap d. u. 6 órákor	Magnás Miska operett 3 felvonásban
Vasárnap este 9 órákor	Mezei pacsirta operett 3 felvonásban

Olcsó helyárak

Jegyek elővételben a színház baloldali pénztáránál

* **Láposy Erzsébet** tanárnő zenetanfolyamán (Nagyváradon, Str. Simeon Stefan, Bethlen-utca 20.) az előadások megkezdődtek, a beiratások tovább folynak. Fiu- és lány növendékek 5 éves kortól felvehetők. Speciális hallás- és ritmusfejlesztő gyakorlatok. Tandij heti 2 órával, havonta 200 lei.

Az új közigazgatási törvény magyar fordítása elkészült és pár napon belül megjelenik. Dr Kiss Endre szatmári ügyvéd, aki annak idején az Erdélyben élő magyar közönség részére az 1936. évi közigazgatási törvény magyar fordítását nyújtotta, engedve a több oldalról hozzáintezett felkérésnek, lefordította a hivatalos lap augusztus 14-iki számában megjelent új közigazgatási törvényt is. A könyv már sajtó alatt van s rövidesen megjelenik. Magától értetődik, hogy ez a törvényfordítás a régivel is sokkal nagyobb érdeklődésre tarthat számot, amennyiben az új alkotmánytörvény meghozatala s a tartományok felállítására folyó ország egész közigazgatási rendszerének át kell alakulnia a politikamentes közigazgatási létesítésével. A mindenkit közelről érdeklő törvénynek üfélése is olyan különös fontosságát tulajdonított, hogy azt egészen szokatlanul ünnepélyos keretek közt hirdette ki. A magyar kisebbséghez tartozóknak érdeklődésére annál is inkább számot tarthat a törvényfordítás, mert az új törvény a Romániában lakó népkisebbségek részére fontos új jogokat is biztosít. Aki a törvény magyar fordításának árát 50 leit a fordító dr Kiss Endre ügyvédhez, Szatmár, Piața Brătianu 3. beküldi azok címére postadimenesen küldi el a fordító a megjelenés napján a könyvet. A korlátolt példányszám és a várható érdeklődésre való tekintettel, készerű a kiadványt postafordítással megrendelni.

LETARTÓZTATTAK EGY GYERMEK-RABLÓ ASSZONYT. *Bucuresti.* A iasi csendőrség a napokban letartóztatott egy Catinca *Barbalata* nevű nőt, akit gyermekrablással gyanúsítottak. Az elvetemült nő bevallotta a csendőrségnek, hogy nem kevesebb, mint huszonöt 7-9 éves gyermeket rabolt el, akiket leginkább kóbor cigányoknak adott el. Az elrabolt gyerekek között volt egy hétéves magyar kislány is, *Kelemen Erzsébet*, akit a tutovamegyei Zorleni községből rabolt.

Felvétel a hátszegi Erzsébet internátusba

Hátszegben, a Retyezát aljában, klimatikus levegőjű városban, a Szent Ferenc-rendi nővérek vezetése alatt álló internátusba felvételnek elemi, vagy gimnáziumi leány növendékek.

Teljes ellátás havi 1000 lei.

A gimnázisták helyi állami gimnáziumba járhatnak, az elemisták pedig az intézetben lévő zárda-iskolába.

A nővérek felügyelnek a növendékek tanulására és örködnék azok viselkedésére.

Az ellátásuk elsődrendű.

Ha valaki zenét akar tanulni, kevés díjazásért alkalma van erre is.

Bővebb felvilágosítást ad az intézet vezetősége: Parohia rom. cat. Hațeg (Hátszeg). Jud. Hunedoara.

IDŐK SODRÁBAN

Rády Elemér:

1. Közép-Európa sorsdöntő órái

Egy pillanat az európai sajtóra s nem kétséges előttünk, hogy Közép-Európa, ha úgy tesszük, tágabb hazánk húsz esztendő óta most éli legválságosabb óráit. Nem csak az európai, hanem az egész világpolitika Közép-Európával foglalkozik. Párizs súlyos belső bajai és gondjai mellett, ide a Duna völgye felé néz, Londonban erről tárgyalnak, Washington, Prága és Berlin felé üzen és közben a világsajtó első oldalán jelennek meg cikkek az itteni problémákról, a diplomácia pedig megfeszített energiával dolgozik, hogy a válságból megtalálja a katasztrófa nélküli kivezető utat. A közép-európai kérdés ma egyet jelent a *csehországi problémával*. A csehországi ellentétek áthidalása, a szenvedélyek levezetése és az igazságos út megtalálása ma egyenlő a békével és minden elhibázott, szenvedélyektől irányított, elhamarkodott lépés a háború apokaliptikus szörnyűségeit zudíthatja a világra.

Angliából olyan hírek érkeznek, hogy London sorsdöntőnek tartja az elkövetkező heteket. Szavahihető emberek mondják, hogy a brit kormány aggasztó híreket kapott Prágából, az elmúlt hét végén Londonba érkezett *Ashton-Gwathkin*, Runciman lord első munkatársa pedig olyan sötét képet festett a cseh helyzetről, hogy Anglia *gyors lépésre* határozta el magát. A kormány — amire alig volt még példa a birodalom történetében — két napon keresztül tanácskozásokat folytatott, az előző napon pedig sorozatos tanácskozások voltak a legfőbb angol politikai tényezők között, amibe belekapcsolták *Henderson* berlini angol nagykövetet, *Masaryk* londoni cseh követet és *Majszi* szovjet-követet is. Az angol lapok talán sohasem írtak annyit Csehországról, mint most és valljuk meg, ezek a most megjelenő cikkek tájékozottság és objektivitás szempontjából, alapszabak, mint azok a propagandaírások, amelyek húsz esztendőn keresztül tájékoztatás helyett inkább csak félrevezették a nyugati közvéleményt. Ugy látszik, nem hiába kereste fel Prágát most az a sok száz angol és francia újságíró, nem hiába lett a nagy nemzetközi prágai szállodákban valóságos újságíró főhadiszállás, a sajtó most az egyszer igyekezett objektív lenni. Az angol újságírók ismerik a közép-európai kérdést és talán épp azért nyugtalanító ez a pesszimizmus, amely cikkeiken előmlik.

Közben Prágában is lázasan folyik a munka. Runciman lord, úgy látszik, maga is érzi, hogy sürgős megoldást kell találnia, legalább is ezt bizonyítja, hogy az angol ember számára szinte szentség jellegű hétvégi pihenőjét is feláldozta s vasárnap újabb egyórás tanácskozást folytatott *Hentlein* Konráddal, a szudéta-németek vezérével. Az északcsehországi Hohenlohe kastélyban lezajlott beszélgetésről nem adtak ki jelentést, de a beavatottak úgy tudják, hogy az angol diplomata és német politikus találkozási sorsdöntő lehet.

A helyzet komolyságára jellemző, hogy *Benes* köztársasági elnök legújabbán maga is aktívan bekapcsolódott a diplomáciai munkába. A cseh kormány most, állítólag, ismét egy új tervezetet dolgozott ki a nemzetiségi kérdés megoldására, amelynek hivatalos szövege eddig ugyan nem került a nyilvánosságra, de olyan hírek terjedtek el, hogy ez a tervezet huszonhárom körzetre osztja a köztársaságot. A körzet kisebb egység lenne, mint a tartomány, de nagyobb, mint a megye s határát úgy állapítanák meg, hogy minden körzet területén *egyforma nemzetiségű lakosság éljen*. Az egyes népcsoportok körzeteit *körzetszövetségbe egyesítenék*. Ez az úgynevezett „*harmadik tervezet*” lenne az új tárgyalási alap a kormány és a nemzetiségek között. *Benes* köztár-

sasági elnök most azt tartja feladatának, hogy ennek az új tárgyalási alapnak biztosítsa a nyugodt tárgyalási atmoszférát s ezért háromhónapi *Treuge Deit* akar bevezetni s ezalatt a régebbi két tervezet „engedményeit” léptetné életbe.

A nemzetiségek viszont bizonyos szkeptisszel fogadják a harmadik tervet is. Nyugtalanúságukat csak fokozza, hogy a cseh illetékes tényezők újabb tervezett lépését csehbarát külföldi körök olyan nagy lelkesedéssel fogadják — még mielőtt tudnák, mi is van tényleg a tervezetben. „Bevalljuk őszintén, írja a szlovákiai magyarság vezető lapja, a „Prágai Magyar Hírlap”, gyanusnak találjuk, hogy az új tervet mindenütt, ahol Prágának barátai vannak, előre magasztalják, reklámozzák, anélkül, hogy bárkinek fogalma lenne arról, hogy tulajdonképpen mit is tartalmaz. Ennek a módszernek egyoldalú propagandafizét semmi el nem veheti...” A szudéta-német sajtó pedig még tovább megy és értéktelennek mondja az újabb tervet is, mert az, szerinte, *meg akarja kerülni a leglényegesebb problémát a német népcsoport autonómiáját*. A cseh kommentárokban ismételtén vissza-visszatér az „engedmény” szó. Ezt a nemzetiségek egész erővel utasítják vissza, hogy nem engedményeket, nem alamizsnát kérnek, hanem — jogaik teljesítését.

A belpolitikai helyzet tehát valóban nem sok jót ígér. Runciman lord kompromisszumra törekszik, kompromisszumos megoldást keres, de egy teljes hónap után még a halvány körvonalai sem bontakoztak ki a kompromisszumnak. És mielőtt a belső helyzet komplikálódna, összekuszálódna, addig a külpolitikai feszültségek sem enyhülnek, sőt! Németország egyre erősebb hangon utasítja vissza a cseh kormánynak azt a beállítást, hogy Németország veszélyeztetni a nyugalmat. Naponta bő kivonatokat közölnek a baloldali cseh sajtóból, amely állandóan mint ultima ratióra, a háborúra hivatkozik, egyes cseh lapok németellenes cikkei miatt pedig sorozatos demarsok mennek Berlinből a prágai Hradzsinba és a Kolowrat-palotába. *Simon* kincstári kancellár mult szom-

Több mint 600
különböző színben

kapható minden szaküzletben a
Gütermann varrósejtem. Kérjen
mindig *Gütermann* varrósejtemet és
vásárlásnál figyeljen a gyár
védjegyre (sakktábla) valamint a
Gütermann névre.

bati beszéde az angol-német viszonyt is feszültebbé tette. A problémák tehát egyre bonyolultabbak s a helyzet egyre komolyabb. Európa egyetlen izzó és forrongó tömeg s igazat kell adni a helyzetet egyébként csillapítani akaró német félhivatalos sajtónak, hogy húsz év óta nem volt a kontinensen oly kritikus a hangulat, mint ezeken a napokon.

Kinek a kezében van a helyzet kulcsa? Talán nem tévedünk, ha úgy látjuk, hogy mégis csak Prágán múlik minden. A legnagyobb nyugalomra és hűdegyre van szükség s a prágai kormány feladata, hogy megássa azt a medret, amelyen az egész európai izgalom levezethető. „Egyetlen szavába kerül és a világ föllélekzik — írja egy csehországi nemzetiségi lap. Ha teljesíti a nemzetiségek követeléseinek lényegét, akkor legalább átmenetileg adva van az az alap, amin nyugodtan tárgyalni lehet. A világ szemé tehát a Moldva-parti város felé néz és onnét várja a feszültség enyhülését. Európa forrong. Közép-Európa valóságos tűzfészkek lett, Csehország problémája egyenlővé vált a háborúelőtti balkáni kérdéssel. Az utolsó percig bíznunk kell, hogy a csehországi helyzet nem idéz fel olyan katasztrófát, mint egykor a megoldatlan Balkán-probléma.

2. Magyarok Csehszlovákiában

A legidősebb könyv, amely most a magyar könyvpiacra megjelent, az a kétszáz és egynehány oldalas tanulmányosorozat, amely a szlovákiai magyarok írtak, szerkesztettek s amely mint az egyik budapesti folyóirat külön-

száma látott napvilágot. A könyv, az abban megjelent tanulmányok húsz esztendő kisebb-szebb életének történetét nyújtják. Mi lett a felvidéki magyarságból azalatt a húsz esztendő alatt, amióta mint szlovákiai magyarság szerepel?

Izgalmas és tanulságos olvasmány az a huszonnégy tanulmány, amelyben tanárok, lelkészek, ügyvédek, nyugdíjas tisztviselők és újságírók megírják a kisebbségi sorsbahullás első időszakát, a kisebbségi teremtő munkát, a mai helyzetet, hogy a tanulmányok elolvasása után meglássuk: ime ilyen lett az új kisebbségi ember, ez a sorsa a magyarságnak Csehszlovákiában, ennyire elesett, ilyen vétkek terhelik, de ilyen és ilyen vonalon az államalkotó népek fölé emelkedett.

Mint vörös fonál húzódik végig ezen a kétszáz oldalon, hogy a szlovákiai magyarság élete és fennmaradása függ ettől, *miként tudja megszerezni a gazdasági, szociális és társadalmi önsegélyt, hogyan tudja kiépíteni azt a nemzeti önállóságot, amely öntudatot és biztonságot ad a népcsoport minden egyes tagjának*. „Az öntudat — írja az egyik cikkíró, — mély lelkeségével adja azt a heroizmust, amely a nemzeti hovatartozás anyagi adottságából minden bajjal és hátránnyal szembenálló ide-

ŐSZI BORZONGÁS

Szeptember. Csend. Csillageső...
bánatos, barna rét:
fonnyad már a fényre leső
utolsó margaret.

Hideg szél bujkál a hegyen
mint rossz gerinc körül
borzongás, ha rejteimesen
az esti láz örül.

Sorvadás sápad mindenütt.
Törött az ég szeme.
A föld sóhaja sziven üt. —
Tűnő tücsökgzene.

Az öröm halkan elköszön.
A lég halálkörös:
s október vár a küszöbön, —
mint kapzsi örökös.

HORVATH IMRE.

DOHÁNYZIK?

Olvassa el feltétlenül!

Az erős dohányzás következményei

c. értékes munkát.

A tartalomjegyzékből: A dohányzás. A dohány, mint mérgező. A heveny nikotinmérgezés. Szédülés, nehéz légzés, szívdobogás. Az idült nikotinmérgezés. A nikotin és vércukor. A gyermek és a dohányzás. A szem. A légzőszervek és a dohányzás. A dohányzás és a rák-kérdés. Az emésztőszervek (gyomor, bél) és a dohányzás. A nő fajfenntartó értéke. Az idegrendszer és a dohányzás. Kéz- és fejremegés. Elmezavar, görcsök, fejfájás, álmatlanság. A dohányzás kozmetikai következményei. Az erős dohányzásról való leszokás vagy ennek mérséklése. Akaratkifejtés. Az erős dohányzás ártalmának csökkentése stb. Irta dr. Somogyi Béla. Ára 35 l.

alizmust varázsol. És az anyagi erősség — az a körülmény, hogy a kisebbségi hozzátartozója érzi, hogy nincsen elhagyatva, hogy saját közössége támogatja, ez menti meg azon ezrek tömegeit, akik nem tudnának az egyéni heroizmus csak kivételes embereknek adott magaságára felemelkedni.

A kisebbségi sorsnak kellett jönnie, hogy a magyarság rádöbbenjen azokra a mulasztásokra, amelyeket a háború előtt követett el, amikor nem építette ki az egészséges társadalmi szervezetét. A szlovákiai magyarságnak előről kellett mindent kezdenie, húsz esztendőnek kellett eltelnie, hogy az alapokat lerakják, kiépítsék az első szövetségeket, az önszervező gondolata elmélyüljön és a nagyjában chaotikus nemzettestből szerves nemzet, népcsoport alakuljon ki. Ma a szlovákiai magyarság már a szerveződés útját járja s talán ez a legbiztosabb jel arra, hogy küzdelmes időkben is megállja a helyét.

Talán a legmegdöbbentőbb fejezetei a könyvnek azok a részek, amelyek arról szólnak, hogy a zsidóság hogyan hagyta cserben a magyarságot, hogyan lett egyszerre, szinte az államfordulat pillanataiban a 216.000 zsidóval-lású magyarból csak 16.000 zsidó-magyar, hogyan menekültek egyszerre a zsidó nemzetiség kibúvóján át a kisebbségi magyar sors elől. Ugyanakkor pedig, amikor a magyarságra meggyarapodott mimikri zsidóság az első percben elmenekült, a magyarországi kommünbunkása után emigrációba kényszerült és Csehszlovákiába menekült zsidóság megindította a magyarság belső destrukcióját, zavaros baloldali ideológiák felé csábította a vezető nélkül maradt magyarságot, egész külön ifjúsági mozgalmat tenyésztett ki, míg azután a kábultság perceiből felocsudtak és megjött az egészséges reakció, amely elseperte ezt a jövevény, élősi hadat.

Érdekes, izgalmas és tanulságos olvasmány ez a kétszázoldalas kötet. Soha jobbkor nem jöhetett, mint most, amikor a csehországi nemzetiségek kérdése az európai közvélemény elé került s amikor az ilyen önvizsgálatra, belső revízióra nagy szükség van. Tanulságos olvasmány ez a könyv, mert megmutatja, hogyan kell lassan ön tudatosodni, hogyan kell hangyaszorgalommal kiépíteni az autochton nemzeti élet védőbástyáit és melyek azok az eszközök, amelyekkel meg lehet teremteni a nemzeti egységet és védekezni lehet azok ellen a destruáló erők ellen, amelyek a nemzet lelkét akarják birtokukba venni és felemészteni.

A csehek nagy tanítójának, Masaryk Tanácsnak volt a jelszava, hogy nagyot elérni csak az „apró munkával” lehet. A *drobná práce*, ez az apró, részletekbe menő munka ma is a csehek jelszava. A legnagyobb érték, amit a szlovákiai magyarok a csehektől eltanultak s amit sikerrel alkalmaztak, az a masaryki *drobná práce*. A „Magyarok Csehszlovákiában” című könyv talán minden országban élő magyarral ezt az apró munkában rejlt értéket akarja megértetni s már csak ezért is érdemes, sőt el kell olvasni.

Ahogy Önagysága elképzeli...

Teta: Kánya Teca

FELESÉG (a tükör előtt ül és püderozza magát): Olvastad, szívem, hogy Angliában női ezredeket toboroznak?

FÉRJ (az újságja mögül): Ha felőráig békében hagysz, mindent elolvasok, fiam.

FELESÉG: Mit gondolsz, Csipcsalánét besorozzák?

FÉRJ (oda sem figyel): Biztosan, fiam.

FELESÉG (felcsattan): Mi az, hogy biztosan? Görbe a lába, ferde a csipője, a balszemére rövidlátó, a felső fogsora hamis és te ezek után azért besorozndd!

FÉRJ (fordít egyet a lapban): Ezek után szó sem lehet róla fiam.

FELESÉG (megenyhülve): Azért nem kelene ridegen elutasítani, mert a tábori konyhában jól el tudná látni a szolgálatot. De persze ti mindjárt, ha nőről van szó...

FÉRJ: Sőt ellenkezőleg. Mindig azt mondtam, maradjatok a főzőkandnál, szívem. Pláne Csipcsaláné, amilyen kitűnő gazdasszony...

FELESÉG (mérgeesen): Mi az, hogy kitűnő gazdasszony, azért, mert a multkor véletlenül egészben jött ki a formából a karamellpuddingja, azért mindjárt kitűnő gazdasszony? Néznéd meg csak a tavalyi befőtjtjeit, az egyik penészes, a másik felforrt, a paradicsomjai pedig pukkannak szét, egyik a másik után. De neked persze mindenki kitűnő gazdasszony...

FÉRJ (szeretné már továbbolvasni az újságját): Mondd, fiam, mit akarsz, besorozzák Csipcsalánét, vagy ne sorozzák be? Mert csak egy szavadba kerül és aszerint intézkedem.

FELESÉG (körmeit reszeli): Milyen jó békebeli vicceket mondasz, mikor én tele vagyok háborús gondokkal. (Abbahagyja a reszelést.) Mondd, Cumi, uniformisban mi a kötelező viselet a különböző alkalmakkor?

FÉRJ (rezignáltan ölébe ejti az újságot): Hát kérlek, az vidékek szerint változik. Gorlicénél például délelőttre szőpeshakancsot és rohamsisakot viseltünk, délutánra pedig tölténytaszkát, bajonettet és kézigránátokat. Piavénd vizsont...

FELESÉG: Ugyan kérlek, ki beszél most ilyen távoli dolgokról! Mi csak a Szigetre készülünk ötórrai teára, rómizni.

FÉRJ (a füle tövét vakarja): Hát ez bizony egy kicsit komplikált dolog. Tudnillik mi akkoriban ötórrai tea helyett reggel négykor kap-

tuk a zupát, rómi helyett pedig inkább az el-lenséggel vabankot játszottunk. Persze, néha napokig elhúzódtott egy-egy ilyen parti...

FELESÉG (felsikolt): Teremtőm és akkor mikor borotválkoztatok?

FÉRJ: Többnyire, ha életben maradtunk!

FELESÉG: Mondd kérlek és... nem volna kifogása a hadtestparancsnoknak, ha én a láb-szárvédőmet almavirágszínűre lakkoztatnám? Mondjuk meggyűpiros gombokkal.

FÉRJ (rágyujt egy cigarettára): Nem hiszem, fiam. Legfeljebb az őrmester közölné veled udvariásan, hogy...

FELESÉG: Ja, hát csak nem képzeld, hogy én egy őrmesterrel egyáltalán szóba fogok állani? Már akkor inkább a vezérkar főnökéhez fordulok, ha van valami kérdeznivalóm.

FÉRJ: Tökéletesen igazad van, angyalom, azonban figyelmeztetlek, hogy a vezérkari főnökök háborúban meglehetősen elfoglalt emberek és ha például Csipcsaláné eszébe jutna megkérdezni tőle, hogy jó lesz-e, ha a mundé-ját hálóban kifiltereztetni, nem hiszem, hogy poszt rezsiant válaszoljon neki. De mondd, fiam, miért ezek a lázas háborús előkészületek?

FELESÉG: No hallod, nem várhatok, még egészen körmömre ég a dolog. Chiaparellinek már megjelent az első háborús modellje, lefentyűs zubbonyjal, vállrojjal és tölténytaszkakarpereccel... (Hirtelen): Te Mufikám, nem adhatnád hozzá kölcsön a Signum Laudisodat?

FÉRJ (meghökkenve): A Signum Laudisomat? Mire lenne az jó neked?

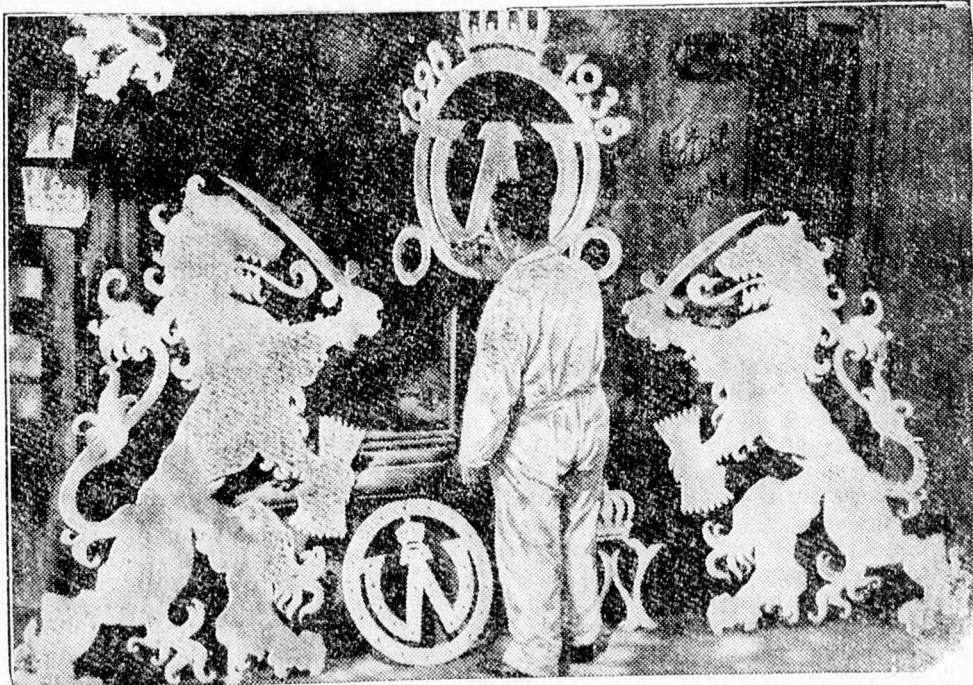
FELESÉG (duzzogva): No hallod, Csipcsalánénak vaskoronája is van, Hornyáknénak pedig csapatkeresztje és kisézűstje, te pedig még azt a Signum Laudist is sajnálsz tőlem?

FÉRJ: De édes fiam, a kardokkal együtt neked adományozom. Sőt, ha kívánod, holnap dnyujtom századosi kinevezésedet is, csak most hagydál egy kicsit olvasni, fiam.

FELESÉG: Jobb ma egy ötvenes, mint holnap egy százados. De azt most mindjárt add ide, Mufi!

FÉRJ: Miért most mindjárt, hisz még nem tört ki a háború? (Előveszi az újságját és olvasni kezd.)

FELESÉG (az újságjára ül és a vállára könyököl): A saját érdekedben, Cicababa. Hogy legalább addig békességed legyen.

Vilma hollandi királynő negyvenéves uralkodói jubileumát nemcsak az anyaországban de a legtávolibb gyarmatokon is megünnepelték. Képünkön a hollandi királyi ház jelvényei láthatók, amelyekkel a hollandi középületeket díszíteték a jubileum alkalmából.

HALIFAX és EDEN

Irta: CSISZAR BELA

Azok a külföldi lapok, amelyek a német-csehszlovák feszültséget szívesen és örömmel fejlesztik általános világösszeütközéssé, hogy ezzel egyrészt „az átkos fasizmust” üssék agyon, másrészt — hitük szerint — segítsenek a bajba jutott világdemokrácia ügyén, mostanában a cseh válságot taglalva s vizsgálva az angol külpolitikát, sűrűn ábrándoznak el azon a helyzeten, amely Eden külügyminisztersége alatt uralkodott a Foreign Officeban és az európai politikában s fájó szívvel kívánják vissza ezt a szerintük határozott és céltudatos korszakot. „Ha Eden ülne az angol külügyminisztériumban — sóhajják — de másképp lenne minden. Bizonyos, hogy a német kancellárhoz már legalább egy sereg demars ment volna, a cseh demokráciát határozottsággal és eréllyel meg lehetett volna menteni attól, hogy a hatalmat kiengedje kezéből és mind nagyobb engedményeket kelljen tennie a fasiszta hatalmaknak.”

Eden.

Igen, ha Eden lenne az angol külügyminiszter... Kétségkívül már régen háború dorna a világon.

A világ jól ismeri Eden egyéniségét és a volt angol külügyminiszter célhozvezető módszerét. Jól ismeri az olasz-abesszin háborúból, amely hajszál híjján általános összeütközéssé terebélyesedett. A béke és a mérséklet európai és tengerentúli barátai ezzel az uszító óhajjal szemben viszont örömlöknek adnak kifejezést afelett, hogy az angol külpolitikát ezekben a napokban és hónapokban nem a fiatal és hevesvérű, látszatsikerekre és olesó népszerűsége pályázó Anthony Eden irányítja, hanem a megfontolt és bölcs Chamberlain mellett az igazi diplomata államférfi, lord Halifax aki nem egyszer tett már biznyságot mérsékletéről, tapintatáról és békekészségéről. Alig lehetne nagyobb szerencsét kívánni a világnak, mint azt, hogy Halifax kezébe fusson össze az európai politika minden szála és ő maradjon mindaddig az angol külügyek élén, míg sikerül megoldáshoz juttatni nemcsak a csehszlovák problémát, hanem a kontinens többi problémáját is. A volt és a jelenlegi angol külügyminiszternél nagyobb ellentétet el sem lehetne képzelni. Nemcsak a korkülönbség áll nagy különbségtevéként Eden és Halifax között. Más a vérmérsékletük, más a felfogásuk, a világ szemléletük. Más angol mind a kettő. Az igazabb és a teljesebb angol kétségkívül Halifax lord. Eden a maga zabolátlanul heves és bosszúálló természetével, kedélyével, amelyben több teret enged az érzelmeleknek, mint a hideg számításnak, nem angol természet, nem angolszász fajta, hanem inkább latinus, déli természet.

A család a történelem során valóban beoltódott némi francia és olasz vérrrel. Eden dédatyja francia nőt vett feleségül s úgy tudja az edeni családtörténet, hogy olasz nő is volt a családban. A dédatya vére az ifjú dedunokában ütött vissza. Kétségkívül remek ember-

NAGYOBB VILÁGOSSÁG

BOSCH fényszóró tükrökkel kevés pénzért utolérhetetlen teljesítmény!

Az eredeti amerikai tükrök behelyettesítése BOSCH fényszerősítő tükrökkel — amely munkát pár perc alatt, csekély költséggel végrehajtható — jelentékenyen emeli fényszórójának világító erejét. Ez az átszerelés nagy mértékben lecsökkenti az éjszakai utazás veszélyeit. A BOSCH fényszóró erős-de nem vakító-fényt ad. Kérje az Ön kocsija számára megfelelő tükröt.

LEONIDA & Co. és fiókjai-nát és az ország összes szaküzletében.

típus, telivér race az ifjú Eden, úgynevezett szépmember, aki remekül spórtol, vív úszik, kitűnő a fellépése, az angol társaságok kedvence, pompásan nősül, horribilis hozományt kap, amelyből az életét úgy rendezi be, mint egy főúri, hercegi férj. A fiatalember erősen franko-fill is. Az egyetemen francia írók és költők a kedvencei, Rimbaud és Baudelaire költeményeit olvassa s a francia politikai vezetés iránt is nagy érdeklődést és vonzódást tanúsít. Chamberlain, a Locarnot létrehozó nagy francia barát külügyminisztert választja mesteréül s a szenvedélyesen franciabarát külügyminiszter alakítja ki külpolitikai elveit is. Gyorsan halad felfelé miniszter, majd népszövelési s végül külügyminiszterre nevezik ki pártfogói jóvoltából. Ő a megújítója tulajdonképpen a francia-angol antantnak s Franciaországgal karöltve igyekszik visszaretenteni, majd megfojtani Olaszországot. A játszma nem sikerül s Edent a bosszúérzet hosszú ideig megakadályozza abban, hogy őszintén békejobbot nyújtson Mussolininek. Végül is távoznia kell, mert a bosszút, a személyes kudarc feletti kedvetlenséget és keserűség érzelmeit többre értékeli, mint a férfias hibabevallást és a következmények levonását.

Halifax egészen más típus. Régi főúri családj sarja amely tisztán, keveredés nélkül őrizte meg ősi sajátosságait és örökölte át azokat az utódra. Halifax is úgy nőtt fel, mint ennek a családnak valamennyi tagja. Ifjúsága komoly stúdiumokban, gazdálkodási előtanulmányokban, sok jó könyv és cricket közt telt el, de Halifax még rajtuk is túlesz a szolid elvonultságban. Természetes, hogy ilyen komoly, józan és hallgatni tudó ember kitűnő diplomatá-

nak. Politikával már korán kezd foglalkozni, képviselő, majd miniszter, azután pedig India alkirálya lesz. Itt mutatkozik be első ízben fontos diplomáciai képessége, hűvös és könyved tárgyalókészsége. Négy forró és izgalmas

Halifax.

évet tölt el a forrongó Indiában (lord Irvin ekkor még a neve, a Halifax nevet csak atyja halála után öröklöi), Indiában, ahová azzal az elszánt programmal érkezett, hogy békés és csillapító eszközökkel szereli le a lázongó indiai mozgalmakat. Programját teljes mértékben beváltja s mikor visszatér Angliába, egy pacifikált országot hagy maga mögött. Persze, nem övezi nagy népszerűség, megtámadják, hogy sokat ígért és adott Gandhinak s elárulta Anglia érdekeit. Halifaxot mindez nem érdekli, ő csökönyösen és határozottan a százpercentes igazság szempontjait érvényesítette. Ez a képessége és természete teszi alkalmassá arra, hogy, mikor Chamberlain Németország szándékai és tervei felől tájékozódni kíván, őt küldi Berlinbe Hitlerhez. Halifax közben már viselte a közoktatásügyi, hadügyi tárca gondjait s az angol titkos tanács elnöke volt. Mikor Eden távozott, Chamberlain — nagy békemunkájához — csak rá gondolhatott. Azóta viseli Lord Halifax az angol külügyek gondjait és terheit s igyekszik Chamberlainnel biztosítani a békét és a nemzetközi nyugalmat.

Halifax lord a first classe-angol típusa. Csendes, zárkózott, hűvös és nyugalmas, fegyelmzett és határozott ember, a hidegvér, a józanság és a realitások szublimációja, aki nagy adag valóságérzékkel és rugalmassággal rendelkezik, lehet kapacitálni, de elvei is vannak, amelyekhez józanul és bölcsen ragaszkodik, viszont kész mindig a valódi megegyezésre. A mai feszültségekkel teli, zavaros és bonyolult időkben tiszta szerencse, hogy az angol külügyek élén ő áll és nem Eden. A mai idők Halifax-egyéniességét kívánnak és nem Eden-típust. Ha őszintén akarják a békét és a nyugalmat, a megegyezéses megoldást és a békés eszközök alkalmazását, akkor nem az uszító hang, a bántó gesztus és a bosszúszomj a politikai irányítás eszköze, hanem a józanság, a tárgyilagosság, a számítani és engedni

KÉT VERS

A SAS ES A CSIGA

A közzáli sas egy fényőre szállt pihenni, mely a sziklacsúcon állt, a fa odvában egy csigát talált, nyálas csigácskát, melyhez így beszélt:
— Hogy jutottál ideig, kis rovar, kít az Ur is egy rossz porcban teremett, alig babszemnyi atka, gyenge, cseszelt, féreg, — hol a keselyű vihar jár, hogy jutottál így nagy hivatalba, ahol az öreg nap sűt nyálkás hátra, és gögösen nézhetsz le emberek, falvak, kastélyok és várak felett?
Mondt, ki kísért ideig tégedet, ki istápolt s mi volt az érdemed?
Felelt: Mily csellel és hogy praktizálva jutottál eddig?
— Csuszva, Nyalva, Mászva.

A bagoly és a szentjánosbogár

Hogy este lett, a régi kert felett egy sárgaarco, ronda, vén bagoly egy szentjános-bogárkát kergetett.
„Hol vagy, gazember? Piszkos, aljas állat, most nincs tovább! Kítatom rád a számat, s körömöm közt téplek el, ha megtalálalak.
Hol vagy, te piszkos, rusnya, aljas állat?”
... És ekkor a bogárban valahol így szólt a kis bogár: „Miért e durva hang? Mit vétettem neked, te vén bagoly, hogy így kergetsz, az életemre törve?”
— Világítás, bitang.”

SZTOJAN MIHAJLOVSKI fordítás.

Asszonyok dolga

Mit hoz az őszi divat?

— Párizsi levél —

Itt vannak az őszi ruhakérdések és megoldásra várnak.

A nyárból átmentették a vidám, élénk, színeket és a színek keverését. Igen sok ruha készül két egymástól elütő színű anyagból pl. fuchsia-vörös és fekete, marina-kék és burgundi, lila és fekete, palackzöld és tegetof-kék. Viselik ugyanazon szín két árnyalatát is összedolgozva, látunk pl. szürke és borvörös két-két árnyalatát. Nagyon jól hatott. A színeket gyakran úgy állítják egymással szembe, hogy az erősebb szín képezi a huzott, vagy harangszabású középrészt, vagy keskenyebb majd mindinkább szélesedő pántok képezik az átmenetet a második színbe.

Több nagy párizsi divatház mutatott olyan modelleket, amelyek részben hosszában, részben vízszintes irányban osztják el az alakot színes pántokkal. A nyári bluzszerűen-derékvonalban visszaeső szabás öszre is megmaradt, kabátok is készülnek övonalban visszaeső szabással. Sok külön szabott vállrészt mutattak, sőt külön szabott csipőrést is. A himzett modellek vezetnek. Vonalak, motívumok, színes gyapjufonallal hímézik. Gyapjuruhatokat lakk-applikációval, selymruhatokat payette-hímzéssel díszítnek. Ismét kedvelt a lamé díszítés különösen mellények, vízszintes beállítások, u. m. tölcser-alaku zsebek belésére alkalmazzák. Délutánra ismét nagyon sok selymruha fog készülni, bár a könnyű szövet és a jersey és a kötött, illetve horgolt ruhák, kosztümök továbbra is nagyon kedveltek. Sok bőhátú tweed kabátot láttunk, az előrészen testhez állóan szabták a kabátot, elütő színű övvel és saját anyagával bevont gombokkal zárul. Szőrmepasztronokat viselnek ezekhez a kabátokhoz de a kosztümökhöz is. Vagy színes sálakat.

Láttunk: Kockás angol plédszövetből egy elegáns bőhátú kabátot, raglánba szabott ujjakkal. A kockás anyagot a szövet másik oldalának egy színű anyagával kombinálták olyképen, hogy a nyakvonalnál szabott ujjak és az öv volt a sima anyagból.

Délelőtti ruhát dohánybarna gyapjukreppből, amelyet a három villámzárral kapcsolnak össze. A gallérpántot elől csokorban kötötték meg. Négy zsebet utánzó pánt díszítette a ruhát, amelyhez levélzöld övet, cipőt, kalapot és táskát viselt a maneken.

Marine-kék gyapju-jerseyből láttunk egy

használatos modellt. A szoknyán elől két mély beállítású harang volt felvarrott zsebeket halpikkely-hajtások díszítették. A felsőrész egyetlen dísz a reálított vállrész fölött a nyakvonalban alkalmazott banánsárga sál volt, szintén halpikkely szegélyvarrásokkal.

Terrakotta könnyű szövetből készült egy fiatalos modell, amelynek előrészen egymással kereszteződő egybeszabott övrész volt. Világos palackzöld „smokkolt” plasztron kitűnő színhatást váltott ki.

Különösen tetszett egy világoskék jersey-ruha világoskékkel bélelt szilvakék hosszú kabáttal.

A sportkomplék között egy kék-vörös nagy-kockás gyapjuszoknya, amely oldalt két bőrcsatlával zárul, különösen tetszett. Két kötött pullover, vörös antilop derékig érő kabátkát és ugyanolyan sapkát mutattak hozzá. Világosszürke kammarn-flanell testhez álló köpeny kis álló gallérral kitűnően használható ruhadarab minden ruhához illik. Fekete ciré-ruhának a hasszú ujjának pántjain többszínű posztócsikokat huztak keresztül. Az öv ugyanilyen posztócsikokból volt összeállítva. Cseresznye-vörös kötött angora köpeny, amely olyan bolyhos felületű, akárcsak egy bárányszőr.

Talán mégis beváltja az őszt azt, amit várunk tőle. S. B.

Csigákba göndörített haj a nagydivat

Az őszi szezon előtt a legnagyobb változáson a hajviselés ment át. Az apródfrizura már a multé, elől csigákba göndörített, hátul a nyakszírtől felfelé fésült s a fejtetőn csigákba merevített frizurát viselnek. Az eddigi lágyan áldomló, az arcol hízelgően keretező félhosszú haj után idegenszerűen, kissé mereven hat ez a divatfrizura, de a gyakorlatban talán praktikusabbnak bizonyul, mint a nehezen rendbentartható félhosszú haj, amelyben csak az ondolás első napján volt a legtöbb nőnk öröme.

Néhány csinos, divatos ruhát mutatunk be olvasóinknak. Az első fehér-fekete kabátos ruha, a második és harmadik pikéből vagy selyemből is készíthető és zöléses virágmotívumok teszik színesekké

Itt az őszi!

Megérkeztek a legújabb őszi modellek az újonnan megnyílt

PÁL cipőáruházban

Nagyvárad, Str. Aurél Lazar 1. sz. (Park-szálloda épület)

A konyha körül

*

KRUMPLIPÁNK

Négy darab burgonyát megsütünk, a belét kivesszük és szitán áttörjük, tábla tesszük, adunk hozzá 4 tojássárgáját, 2 deka élesztőt, amelyet 2 evőkanál langyos tejben szétkevertünk, 5 deka olvasztott vaj, 1 úeshegynyi só; ezt mind öszekeverjük, annyi lisztet adva hozzá, hogy a réstestésznél jóval keményebb legyen. Jól kidolgozzuk kanállal és meleg helyre tesszük. Tenyerünkkel ujjnyi vastagra elegyengetjük, fánkezegetővel kiszaggatjuk, közepébe meggyorónagyságu eonkatöltelékkel adunk, ennek tetejére egy kisebb lapot. Lisztetett táblára tesszük. Amikor ismét megkelt, forró zsirban kisütjük, reszelt parmezánajában meghempergetjük, melegen adjuk asztalra. Töltelék: 10 deka sonka megőrölve, adunk hozzá 1 tojássárgáját, 1 kanál tejfölt, só, kevés törött borsot.

KIRÁNTOTT PALACSINTA

Két tojásból, 2 deci tejből és lisztből palacsintatésztát sütünk, aztán minden palacsintát kettévágunk és megtöltjük a következőképpen: 8 csiperkegombát (sampignon) tisztára megmosunk és héjával együtt finomra vágjuk, valamint egy darabka hagymát és zöldpetrezselymet, 4 deka vajjal megpárolunk, egy tetőzött kanál lisztet öntünk rá és összekeverjük, aztán egy merítőkanál levest öntünk rá, ugyazintén negyed kg sült és megőrölt borjúhúst adunk hozzá, simára főzzük, ha kihült, utána tejfölt adunk bele. Ha megtöltöttük a palacsintát, tojásos morzsába bundázzuk, tálalás előtt forró zsirban sütjük.

KAPPAN-GALANTIN

Megtisztítjuk a kappant, hátán egy vágást teszünk hosszában a csontig; itt kezdjük a bőrt óvatosan lefejtetni, hogy egészben maradjon és be ne szakadjon, de ha mégis megtörténne, varrjuk be. A kappanhúst lefejtjük a csonttól, adunk hozzá negyed kg. borjúhúst és megőröljük. Egy lábasba adunk tojásnagyságu vajat, ha elolvadt, adunk bele 3 kanál lisztet, felöntjük annyi huslével, hogy sűrű pép legyen, mikor a lábas aljától leválik, levezessük a tűzről, ha kihült, a hus közé adjuk, valamint két tojást; aztán mozsárban megtörjük, szitán átpasszírozzuk, megsózzuk, adunk bele borsot és kevés pácetom fűszert. A lefejtett kappan bőrt egy táblára tesszük és az átpasszírozott keveréknek felét belekeverjük, erre adunk keményre főtt tojás-ezeleteket, lehéjazott pisztáciát, szarvasgombát, főtt nyelvet, vagy sonkát, sült libamáját szeletekre vágva, erre ráadjuk a másik rész áttört húst, a bőrt összevarrjuk, aztán vászonruhába göngyöljük, szorosan spárgával megkötjük, zöldséges vízben 3 óráig főzzük, aztán kivesszük és amint be van kötve, két deszka közé préseljük. Ha kifogyott, akkor használjuk.

SVÁJCI SCHENKELI

Ez a tészta a svájci polgár konyhájának igen kedvelt, népszerű tésztája. Hozzávalók: 20 deka porcukor, 4 egész tojás, fél citrom, 15 deka vaj, 42 deka liszt, késhegynyi nátron, egynyelcad liter málnaszörp. A cukrot a tojássárgákkal jó habosra kikeverjük, a vajat olvasztjuk és ha kihült, kanalanként hozzákeverjük. A nátront a lisztrel jól összevegyítjük, aztán belekeverjük a tojáskeverékbe, legutoljára adjuk hozzá a 4 tojásfehérjének a kemény habját és a reszelt citromhéjat. Ezt a tésztaanyagot a nyújtódeszkán téglány- vagy lapos cipőalakra formálva 70 percig pihenni hagyjuk. Ez idő elteltével ujjnyi vastagra kinyújtjuk és 5 cm hosszú rudacskákat formálunk belőle. 50 deka zsírt forróra hevítünk és a rudacskákat benne több részletben aransárgára kirántjuk és szitára vagy itatópapírosra szeljük, hogy a zsír lecsöpögjön róla. A málnaszörpöt, melyet vízzel felhígítottunk, külön csészében szervíroztatjuk. Forrón kell feladni a schenkelt. Nátront a patikában vagy drogériában lehet beszerezni.

A GYERMEK

Rovatvezető :
Horváth Arpádné

VENI SANCTE

A két hónap óta néma iskolaépületek, a tantermek, a folyosók és a játszó udvar újra benépesednek, újra zajosak, lármások lesznek. Megszólal a csengő és ti vidáman tolongtok föl a lépcsőkhöz és újból elfoglaljátok helyeiteket a padokban. ,

Az első csengetés a templomba hív...

A Szentlélek Isten segítségét kéritek a következő iskolai évre és a munkátokra. Kéritek az értelmet, az irgalmat, a kitartást, az erőt és a jámborságot.

Szibböl, lélekből énekeljétek hát:

„Jöjj el Szentlélek Uristen!”

A szünidőm legkedvesebb napja

Azt írjátok valamennyien — akik a pályázatot beküldtétek —, hogy sok-sok örömteli, kedves napotok volt a vakációban és alig tudjátok kiválasztani a legszebbet, a legkedvesebbet. En is szívből örvendek a ti örömtölknek és annak, hogy olyan szépen és jól nyaraltatok. Amint azonban dolgozataitokból kiténik, mégis csak volt kivételesen emlékezetes, kedves nap is a sok között és ezt valamennyien olyan helyesen és kedvesen írjátok le, hogy mindannyian dicséretet érdemeltek érte.

A pályázatra beérkezett dolgozatok közül legkedvesebb a Horváth Erzsikéjé, azután legjobb a Szabó Böskéjé. A helyesírást és fogalmazást tekintve legjobb a Szolga Klári dolgozata. Kiszely Teréz versenyen kívül beküldött dolgozata, ügyes, élénk, színes — forma és helyesírás tekintetében is kifogástalan. A három elsőnek említett dolgozatot egy-két helyesírási hiba kijavításával közöljük.

Szünidőm legkedvesebb napja

Ez a vakáció is olyan jól telt el, mint a többi és volt sok kellemes napom is, mint például az, mikor a második órán megtanultam úszni és most már jól úszom. Vagy egy délelőtti, amikor nagy sétára indultunk a szőlők között és csak a késő délutáni órákban tértünk haza. Más kellemes napjaim is voltak, de mindezeket felülmúlta az a nap, mikor a Jóisten megengedte, hogy nagymamám betöltse nyolcvanadik életévét. Ez a nap volt tehát szünidőm legkedvesebb napja. Már előtte egy héttel minden este lefekvéskor számláltam: hány nap van még hátra a nagy napig. De nevére, úgy mondtam: a nagy nap, mert igazán ritka az olyan unoka, akinek 80 éves nagymamája van. Reggel keresztanyukámmal egy csomó virágot vásároltam és hazajövet rájuk írtuk, hogy melyik kosarat, vagy csokrot ki adja. Aztán becsempészük a nagymama szobájába, hogy mire ő bemegy, a szoba már tele legyen virággal. Ahogy belépett, nagyon meglepődött — és mi akkor össze-vissza öleltük.

Délután és este vendégek érkeztek gratulálni és természetesen ők is mind hoztak virágot.

Igy telt el szünidőm legkedvesebb napja. En arra a napra öröklé emlékezni fogok, mert ez olyan szép volt hogy nem tudom elfelejteni.

Horváth Erzsike
III. g. oszt. tanuló.

Vakációm legkedvesebb napja

Ki tudná megmondani, hogy melyik a legszébb virág a réten? Éppen olyan nehéz feladat megmondani, hogy vakációmnak melyik volt a legkedvesebb napja

Talán az, amikor a felvételi vizsgát jól lettem, vagy az a nap, amikor szüleimmel körülbarangoltuk a környező szőlőhegyeket vadvirágot szedve: mindkettőnek nagyon örültem. De volt ezeknél talán még szebb napom is. Elmesélem, hogyan történt:

En, mint hegyi gyermek nem nagyon sokszor látok szabadvizet, csak akkor, mikor a vilámmal átme gyünk a Körös hídján. Szüleimmel ki-ki jártunk a fürdőbe, ahol kortársaim az uszodában úsznak. Először szokatlan volt a sok víz, szinte tengernek képzeltem az uszodát és irigykedve néztem a hozzám hasonló kis leányokat, akik már ügyesen úsztak. Szüleim elhatározták, hogy nekem is meg kell tanulnom úszni. Ez egy kicsit elvette a kedvemet a fürdői kirándulásoktól, mert jobb szerettem volna lubickolni a vízben, mint vezényszóra, derekamon övvel a tempókat csinálni... és inni, ha akartam, ha nem.

De, mikor pár órai tanulás után már magam elindultam és egy hét múlva úszómesterem kíséretében átúsztam az uszodát, én voltam a legboldogabb. Azóta nem félek a víztől és a Körös hullámaival is szívesen birkózom.

Szolga Klára,
I. keresk. isk. tan.

„Nagymosás” a gyermekszobában

Szünidőm egyik legszebb napja

Nem is tudom, melyik napot írjam le, mert vakációm alatt több olyan napom volt, amelyet a „legboldogabbnak” lehetne mondani. Mégis a legboldogabb június 24-én voltam, mert ekkor töltöttem be tizedik évemet. Felejthetetlen születésnap! Reggel alig vártam, hogy felkelhessek, mintha éreztem volna, hogy ma tizedik születésnapomon, valami nagyon kedves ajándékot kapok. Délig minden úgy történt, mint más, rendes hétköznapon. Csak én voltam izgatottabb, mint máskor. Pont délben megérkezett édesapám, arca mosolygós és vidám volt, mint mindig, a kezében pedig csomagot tartott, amely nekem rögtön feltűnt. Szüleim azonban még mindig nem szóltak semmit. Leültünk ebédelni és, hogy-hogy nem, édesapám a csomag tartalmát a díványra tette, úgyhogy én semmit sem vettem észre. Ebéd után — szokás szerint — mindenkinek megköszöntem az ebédet és tekintetem véletlenül a díványra irányult. Lehet, hogy őrangyalkám láthatatlanul fordította arra a fejemet. Istenem, mit láttam ott, el nem felejttem soha talán! Egy gyönyörű szép, nagy francia alvó babát. Arca mosolygott és úgy láttam, hogy kis kezét is felém nyújtja. Először szólni sem tudtam, csak édesapám nyakába ugrottam, szó helyett csókoltam, csókoltam. En nem tudom, de nekem a vakációban ez volt a legkedvesebb és felejthetetlen szép napom.

Szabó Böske.

BETÜREJTVÉNYEK

n	g	g	cs	b
o			e	e

REJTETT VIRÁGNEVEK

(Beküldte: Szízszer Botke)

Ipojai pipa csakis fapipa
Irmuskát libát őrizni küldték
Légy szíves évi olajat hozni
Lili omlós tézta lesz ebédre.

A Gyermekrovat 1938 augusztus 7. számában közölt rejtvények megfejtése:

Ugró rejtvény: Munkácsy Mihály. Csigarejtvény: Peng a kasza, — dől a kalász, megkezdődött az aratás. Itt a nyár.

Megfejtették: Szabó Irén, Kirzsa Irén, Gál Lia, Szolga Klára, Horváth Erzsike.

A Gyermekrovat postája

Schöffmann Mária. Megkaptam leveledet, drága kis Máriám! Örvendek, hogy annyira várod a rovatot. Kérek mesét — majd én lefordítom — és megfejtést. Milliő csók! Levél megy. — Szolga Klára. A titkot nem árulom el! — Szabó Márta. Küldd be még egyszer a multkor küldött pótló rejtvényt, mert a nyomdász bácsi elveszítette. — Gál Lia. Bizony már vége a fürdőzésnek, no de majd a korszolyázás is kedves lesz! — Horváth Erzsike. A versöd hosszú. Milyen nagyon szerethet téged a te drága, jó nagymamád! Minden jót kíván utólag, szép születésnapjára.

Adele néni.

A Magyar Tudományos Akadémia ünnepi Szent István-Emlékkönyvéről

Irta: dr Gergely Pál

Budapest, szept. hó. Az akadémiai elnökség 5 évvel ezelőtt elhatározta, hogy a nagy király emlékét tudományos művel örökíti meg. Serédi Jusztinián hercegprímást kérték föl a szerkesztőbizottság elnökségére és Gombos Ferenc Albin egyet. tanárt, a kiváló oklevélkutatót a szerkesztés nagy munkájával bízták meg. Eppen a Szent István-hétre jött ki a Franklin-nyomdából a 3. kötet, s így most a teljes 3 kötetes mű 1954 nagy, folióoldalon méltán követelheti a babért az utóbbi évek valamennyi magyar könyve előtt. Tömérdek fénykép, rajz, szöveghasonmás, korhű iniciálé díszíti a nagyrészt meglepetéseket okozó, utóbbi cikkek sorát. Amint a munkatársak névsorát, vagy műveik címét átnézzük, rögtön szembeötlik, mily pazarul bánt a szerkesztőség a felkérésekkel, hogy az ország legjobb tudósait gyűjtse így csokorba.

A hercegprímás bevezető cikke után (általános jellemrajz az emberről és a szentéről) Kornis Gyula ír első szentünkről, mint nemzetnevelőről, utána Nagy Lajos fővárosi muzeumigazgató Pannonia Sacra címen hatalmas 122 oldalas cikkben gyűjti össze Magyarország összes ókori keresztény-leletanyagát. Rengeteg ismeretlen tárgy rajzát, fényképét mutatja be Alföldi András egyet. tanár is „A kereszténység nyomai a népvándorlás korában” cím alatt, Moravcsik Gyula byzantinológus egyet. tanár pedig a honfoglalás előtti magyarság találkozásait fejti ki a kereszténységgel. Másik cikkében a görögnyelvű monostorokat, a III. kötetben pedig a Magyar Szent Koronának filológiai megvilágítását tárja elénk ez a roppant termékeny tudós, kinek éppen a napokban volt alkalma a Koronát órákon át vizsgálni, görög feliratát kibetűzni, hogy így az akad. székhelyében korábban kifejtett szövegmagyarázatait tökéletesítse és ezt a ritka alkalmat, — a koronázási jelvények láthatását — a tudományban gyümölcsöztesse. Eredményeire legközelebb egész külön cikkben rátérünk.

Jeles nagy tanulmány (152 old.) Váczy Péter is a honfoglalás kori kereszténységről. A II. kötetben pedig a királyság eredetét ismerteti a kiváló fiatal levéltári tudós.

Csóka Lajos, Galla Ferenc, Balanyi György, Mihályi Ernő, Balogh Albin, Luttor Ferenc, Ibányi Ferenc és Erdélyi László, mint kiváló egyházi vonatkozású tudósok, főisk. egyetemi tanárok Szent István apostoli működését templomépítései, egyházi kapcsolatait Rómával, M. Cassinóval, Ravennával, Velencével, Jeruzsálemmel és Bizánccal, majd az egyes nyugateurópai államokkal ismertetik, végül a szenttéavatási pört. Külön érdekessége van Erdélyi László volt kolozsvári egyet. tanár cikkének a bencések szerepéről a föld- és kertművelésre. A tudós pap-tanár cikkére még visszatérünk; éppúgy több most nem ismertethető cikket bemutatunk a „Magyar Lapok” kedves olvasóinak.

Belitzky János a törzsfői hatalom elorvasadásáról s a fejedelmi hatalom kialakulásáról ír az I. kötet végén. A II.-nak bevezetője Homan Bálint rövid összefoglalása István király koráról. Holub József egyet. tanár a vármegyék eredetét, Szentpétery Imre a királyi okleveleket, Madzsar Imre a törvényeket és a symmachusi hamisítványt, Balogh József a nagy király „Intelmeit”, Nagy Miklós országházi könyvtárigazgató a Szent Korona eszméjét ismerteti.

Huszár Lajos muzeumőr, jeles fiatal szakély tudós Sz. István pénzeit, Kniezsa István nyelvtudós pedig az ország településtörténetét tárgyalja. Ennek a népesedési, nemzetiségi munkának színes térképmelléklete valóban esemény a tudományban, s képtelenség itt még csak végéreményeit is felmérni. Meggyőződésünk az, hogy általában a 3 nagy kötet egyes fejezeteiről, képeiről, de főképp Kniezsa egyet. tanár forráskutatásairól, eredeti térképéről még évekig foly a vita, elismerés vagy bírálat. Új szempontok, frissen feltárt leletek, okiratok alapján bizony a beosztást tudomány-zárakat nehéz nyitogatni, de ezútször Domanovszky Sándor egyet. tanár az István-kori mezőgazdaságról, Kring Miklós az ország határaitól, Döry Ferenc főlevéltáros Sz. István családjáról, Füst Sándor, a szent király udvarában nevelkedett angolász királyfiakról és skóciáról, Margitról is. Losonczy Zoltán a nyelv szókészletéről (István trónraléptekor) és Pais Dezső egyet. tanár a veszprémi apáczk görög okleveléről közöl alapos készültégy tanulmányt.

Leopold Antal kanonok az idén lett akadémikus a szent király szülőhelyéről ír (csak ere-

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrásokkal. Biztos gyógyhatás Szív és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlemezésedés, vesebaj, vérszegénység izomsz., hólyaghurut és kimerülése idegesség esetén. Női betegség idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel. Ivófürők szakorvos: kezelés. Kifűző konyha. Elsőrangú szállók. Diétás penziók mérsékelt árákkal. Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalain utazás kedvezmény. — Állandó katonazene. Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R-T. FÜRÖDGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

KERESZTREJTVÉNY

36. (327.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12				15				14		
15				16		17	18		19	
20			21		22			23		24
		25			26			27	28	
29	30			31			32			33
34			35			36				37
38		39			40		41		42	
		43			44		45		46	
47	48		49	50			51			52
53		54		55			56			57
58			59		60	61			62	
63										

Beküldendő: Vizsz. 1., 29., 49., 63. Függl.: 1., 5., 19. és 23.

Beküldési határidő: szeptember 14.

Vizszintes sorok:

1 Ur anyja. 12 Város Nicaraguában. 13 Csonthéjas gyümölcs. 14 Női név. 15 Francia folyó. 16 Földkerületi idő. 17 Sir, népiesen. 19 Az utolsó betű kettőzésével állati ruha. 20 Uralkodó címének mássalhangzó. 21 T-vel a végén, ásvány. 24 Visszafelé: Nem érdeklődik. 25 Rangjelzés. 26 Vízilátat. 27 A vadász igéje. 29 Nemzet. 32 Jölesik. 34 Mutatózó. 35 Alma népiesen. 36 Mutatózó. 37 Részvénytársaság. 38 Luxushajó. 41 V-vel, honvéd altábornagy vezetékneve (1803—1882). 43 L-lel a végén ruhadarab. 44 Olasz női név. 46 Ilyen lap is van. 47 Igeköte. 49 Kényúr. 52 Azonos mássalhangzó. 53 Három, idegen nyelven. 55 Fém. 56 Többször. 57 Francia személynév. 58 ...a lelke mindennek. 60 Talán. 62 Ékezet nélkül: Város és hegy a moabiták földjén. 63 Az energia tárolására szolgáló eszközök.

Függőleges sorok:

1 Hegység. 2 Visszafelé: Tiszta németül, két betű felcserélésével. 3 D-vel a végén, mindenkinek jut belőle. 4 Visszafelé, tagadózó. 5 A házhoz tartozik. 6 Sporteszköz. 7 Régi görög néptörzs. 8 Állati hang. 9 Határozószó. 10 Nemes gáz. 11 Képek, ábrák. 16 Csőfalak szerv. 18 Idegnyelvű határozószó. 21 Képviselőház. 22 A víz elrekesztését szolgálja. 23 Adófajta. 25 Azonos mássalhangzó. 28 Ruhadarab. 30 Sz-szel a végén, a

Jura-korszak alsó része. 31 Zamat mássalhangzó. 32 Erdemes latinul, rövidítve. 33 A középső betű kettőzésével, iránymegnevezés. 39 Kettős mássalhangzó. 40 Uralkodó rövidítés. 42 Azonos mássalhangzó. 44 Négerfaj. 45 Sz-szel a végén, forró égővi gyümölcs. 48 Visszafelé, virágok otthona. 50 Ásvány. 52 Többször. 52 Ly-lyel a végén, menyétféle. 54 E-vel a végén, egymagygyei kisköcsög. 57 A bátor. 59 Német személynév. 61 Hamis. 62 Biztatás.

34. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vizszintes 1. és nyíllirány: Katolikus világ osztozik Hiszpania földaljaiban. 23 Hunyadi csillaga. 52 Benedek Elek. 96. Jagello dinasztia. Függőleges 1. és nyíllirány: Küldtem postán ezer lelt, lányom maradjon életben. 23. + 23-a: Hit, remény az élet sója, bú, boru a megrontója. 30. Bezerédi nótája.

Helyesen megfejtették: Csibi Lenke, Kiss Lajos, Zonda Magda, Lohenschusz József, Mártonffy Zoltánné, Móritz Jenőné, dr Zakariás Jenőné, Zakariás I. István, Zakariás Tibor, Schüch Dezső, Papp Mózes.

ROVATVEZETŐ ÜZENETE

P. R. A. és D. Z. (Nagyvárad). Sajnos, ez a megfejtés nem sikerült. A másik már igen jó.

deti képpel), végül Hodinka Antal egyet. tanár a szlávok körében fennmaradt Szt. István- emlékekről. Gombos Albin szerkesztőnek ebben a II. kötetben megjelent, II. Konrad német császár háborújáról írt cikkén kívül a III. kötetben is 2 nagy műve jelent meg: Sz. István a külföldi történetírásban és e korra vonatkozó összes kül- és belföldi iratok jegyzéke. A III. kötet nagy bevezető tanulmányát Szekfű Gyula írta, ezt követik sorra a következők: Gerevich Tibortól az István-kori művészet, Leopold Antaltól a szent király ikonográfiája (külön is megjelent francián), Kassai Géza bencés tanártól „Szt. István tisztelete”. Ember Győzőtől „Szt. István, a középkori történetírásban”. Alsóghy Zsolt tanártól és Pintér Jenőtől a szent király alakja a magyar egyházi illetőleg világi költészetben, Varga Damján pécsi cisztercita egyetemi tanártól „Szent István a kódex-irodalomban”, Fettesch Nándortól a prágai Szent István-kereszt. László Gyulától a magyar koronázási jogar, Balogh Al-

binétől az István kori hétköznapi élet ismertetése, végül egy fiatal levéltári tisztviselő, Csapodi Csaba foglalja össze a korai magyar kereszténységre és István-korra vonatkozó irodalmi feldolgozások teljes címjegyzékét 36 sűrűn nyomtatott oldalon. További kutatóknak ez a fejezet talán a legcélesebb, forrás-anyag bemutatja.

Általában az egész 3 kötet alapos, becsületes kutató-munkások sokszor megfontolt, néhol 5—6 korrekturnál át is bővített, javított cikkeiből tevődik össze. Akad olyan kutató, aki évek óta dolgozik egy-két során, s amint külföldi muzeumban lelt irat, vagy tárgy csak egy kisre megingatta vélekedésében, mindjárt ilyen értelemben jegyezte cikkét. Legtöbb tanulmány a forrás-utalások, külföldi leletek egybevetése miatt is pótolhatatlanul érdekes. Reméljük, még sokáig vissza-visszatérhetünk a 3 kötet egyes cikkei ismertetésére, hogy így a „Magyar Lapok” tudománynépszerűsítő, oktató programjába is beilleszkedjünk.

Búcsúm a nyártól

Irtá: Dallos Sándor

Nem tudom, mi van odafent a nagy házak között, de idelelt a tó mellett már kezd a világot birtokba venni az ősz. Lehet, hogy a világon senki más nem tud róla, csak én, hisz mindenki a nyarat éli még, a nyár pózaiban nevet, int, él, eszik, kacint, áll a móló csúcsán, úszik, úzi a szerelmet és hajszolja egy örült csökönyösségével az örömeiket, mintha a világ vége következne el az első lehulló levéllel, de a birkózás már megkezdődött — a természetben nincsen játék — és nem kétséges, hogy ki lesz a győztes. Bizonyos, hogy az ősz, mert ez a természet.

Körülbelül egy hete tart már a harc s az egész olyan észrevétlenül kezdődött, hogy nem volt több egy leheletnél. Ma egy hete éjszaka féltizenkettőkor.

Fent volt a hold és még nyár volt, a tó langyosan locsogott és a kertekben a virágok olyanok voltak, mint a szerelmesek. Egyetlen hang nem hallatszott a tó locsogásán kívül és minden élet aludt. Alatt és ember egyaránt. A hegyek egészen közel voltak és látszott egy-egy templomtorony fehérén, mintha cukorból faragták volna ki.

Akkor a tavak felett tenyérnyínel nem nagyobb helyen hideg és szürke lett az ég, mintha valami láthatatlan kocsiból homokot borítottak volna ki. Egy kupac hideg szürkeség támadt a hegy felett s a finom, pelyhes ködök, amelyek eddig a vizen és a föld hajlatai felett aludtak, egyszerre megmozdultak s kezdtek emelkedni felfelé. Könnyedén szálltak, füstnél finomabb, a partok közelebb csúsztak egymáshoz s az ég látóhatártól látóhatárig olyan lett, mintha finom tej ömlött volna rajta szét.

Az ég megvakult öt perc alatt s nem tudom, a házakban mi történt. Átsuhant valami a világon, ami felriasztotta az alvókat? Itt is, ott is kigyulladtak az ablakok mögött a lámpák és hosszan égtek, mintha beteg lenne a szobákban és a hozzátartozók szaladnának orvosért.

Egy kutya ijedten ugatni kezdett s egy nő valahol nem messze a fák között felsóhajtott. Talán rádöbrent valamire.

Csak néztem a tóparton köröskörül: megszámláltam legalább ötven ablakot, amelyek még aludtak öt perccel ezelőtt, mint a világ.

Az ösztönöket valaki megérintette s a tóparton végigrohant, mint az áram, a finom izgalom. Mi történt? Már vége?

Az egész csak ennyi volt és így maradt. A kertben a magasabb virágok tövén madarak aludtak, ezek megpercceltek és verdesni kezdtek a szárnyaikkal.

Másnap finom hályog mögöt kelt a nap, meleg volt, de a meleg és a testek között úszott valami lehetett, a test érezte és a hályog estig nem ment el a nap elől. Este még felragyogott az ég örült kéken, túlzottan és tombolva, de behalt valami szürke félvakságba s a parton a petüniák közé, amelyeket nyáron át mindenki dédelgetett, gondozott és öntözött, durva lábbal beletaposott valaki. Nem lehetett tudni, ki volt, de cipőt viselt és nem volt véletlen a tette, a nyomon látszott az erőszak. Este olyan volt a hold, mint egy meggyilkolt basa feje s a hegyek felett felhő lett az égi hályogból: nem látszottak a csillagok.

Éjfélig a tó küszködött az éggel s nem engedte át a felhőket maga felett. Valamivel éjfél után megadta magát s a felhők nyomakodva és óvatosan átvonultak, mint egy rajvonat, mint egy hadsereg. Minden fegyvernem, minden tartalék s ügyesen és tervszerűen bekerítették és megszállták az egész terepet. Csendesen, hogy nem volt semmi nesz s a földről egyetlen erő nem állt nekik ellent.

Három óra telt el s akkor egyszerre megkoppant a veranda bádogteteje, mintha úgy dobták volna meg kariccsal. Egy. Kettő. Azzal az érzéssel ébredtem fel, hogy valaki kopog. S öt perc múlva szépen és hűvösen és egyenle-

tesen eleredt az eső. Felkértem, hogy becsuktesen a verandaablakot s a fák úgy állak némán és megadva magukat, mint valami komoly és nemes mártírok, akik hangtalanul és imádkozva türik a szenvedéseket.

Reggelig esett, akkor elállt, a nap megpróbált egy ellentámadást, de hebehurgyán csinálhatta, elbizakodottan és fölényesen, mert

Kis Buddha-szobrom

Távolkeletről jött meg egy barátom, Ki mindig messzebb földre csavarog. Nem rajta mult, hogy nem láthatta eddig Közelről főt a haj, lesillogat. Egyszóval megjött, Fuzeres, rajongó Szavakban égett diadalmasan S málhájából egy apró Buddha-szobrot Emléktől kaptam tőle jómagam.

Nevető Buddha. Apró bronz pojáca. Sokan kacagják itt az asztalon. Közelről hagyján. Amde távolabbról Olyan, akár egy öklömnyi majom. Most mindennap szemembe néz riadtan Amig e verset írom is figyel. Mintha valóban hallaná a szókat Aránytalan, lapos füleivel.

Kacagtam én is ezt a furcsa gnómot A mai napig éppen eleget... De hogy, hogy nem: ma reggel észrevettem Két kis szemén a Távolkeletet... A millióknak kínos pihegesét, Amig a hold az éj taván evez... Bölcsék szavát, kik önmagukba néznek És szájuk Istenszomjától cseresep.

Évezredeknek csendes bódulását Nagy, bujaszirmu virágok tövén... Ó, emberszív! Te végtelenből zsendült S véges réggökre simuló növény, Vajjon még meddig, meddig fojtogatnak Sétát odukban női paraziták? Mikor nyújtózol ég felé, kőszüntve Az igaz Istent s egyszülött Fiát?

Ó, Buddha, Buddha! Ós, de esőppnyi nagyság Örök hajós a lyukas csónakon, Amit a tulós Partra annyi gigász Riadtan von, de mindhiába von... Csak egy az ut odáig. Egy a csillag, Mi szóttörj a szürkülő ködöt... De hagyjuk... eji aprócska szobrom. Buddhám Te csak pihenj a lim-lomok között.

VAROSI ISTVÁN

nem sikerült. És újból esett.

A szálloda halljában fáradt és karikás volt az asszonyok szeme.

És esett.

Főnt és a világ idegeiben iszonyú tombolás mehetett végbe, ősz és nyár minden erőt megfeszíthetett s fa és virág és tó és hegy és ember minden a nyárnak segített, de mindez kevés volt. Négy napig kevés volt minden összefogás, mert egyre esett és a dolgok lassan-lassan kihültek. Kihült a gép, a tó, a levegő, kihültek a falak, a tetők, a meleg zugok, a bokrok rejtekei s a csónakkikötőben neveltségessé váltak a csónakok, mint a hirdető-oszlopon egy kétéves plakát. A tóból elveszett a líra, az asszonyok haja kinyúlt, elkopott róluk az idealizmus, a mese és a báj s kiült arcukra az útlevelbeli meghatározás: háztartásbeli.

Mára megint győzött a nyár, meleg van, smaragd zöld a tó, hangos, a virágok megint mosolyognak és a nők megint úgy lépnek, mint egy-egy királyság várományosai. De az eget jinnom fátyol takarja, a vegetációból nem lehet az aggodalmat kivenni többé és én fölébredtem és nevetek magamon.

Ejnye, ejnye, hát mi értelme volt ennek a sok és ostoba nyári várakozásnak, hajrának, reménynek, borbélyi illúzióknak? Mi értelme volt és — mi szép benne? Semmi. Idegen voltam, mint egy távoli kölyök és most lettem én. Minden próbát, minden szenvedést és minden problémát elriasztottam magamtól hónapokon keresztül: nem csináltam semmit. De semmit. Olyan voltam, mint egy facér kovácslegény: részeg, buta és kurjongató. Teremttem valamit? Nem, csak éltem, akár egy rovar. E! Az egésznek nem volt semmi értelme se; nem maradt bennem semmi nyom.

Hát most levetem ezt az egészet és elkezdem az életet. Milyen jó. Mától fogva rangot kap és boldogság lesz a vesztés. Nem habzsolok, nem halmozok. Letöröm ezt a reményekkel és kamasztervekkel túlszűfolt táblát, — semmi értelme sincs, — jőn az ősz, az öntudat, a munka, a lelki egyedülvalóság, a lélek irama és a zárt magány s ez olyan tiszta és olyan jó. Igen: jön a tisztaság. Ennek a bolond és ostoba felelőtlenségnek, ennek a börtizgalmi érának vége, megtisztult az agy, el lehet kezdeni gondolkodni, igen, igen, ez a jó nem lesz más, csak víz, az ősi vegyület, H. O. némi ragadvánnyal benne s én kilépek ebből a zsűfolt, borbélylegényi és túlráztolt meséből, ami a nyár.

Igen. Mától kezdve téli ember vagyok. De jól kifaragom a ceruzáimat, papírt készítek elő és holnap reggel már dolgozom.

Arcárcikletek

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cim a kiadóban” további 10 lel. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

4 szobás, földszintes, modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand 41.

2 szobás úrdőszobás magánház azonnal kiadó. Nagyvárad, Dr Nicolae Zigre 20. Érdeklődni Lahovary-utca 31. szám.

Egyszobás, konyhából álló magánház november 1-re kiadó. Nagyvárad. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Iroda helyiségek kiadók Duca (Sal Ferenc) utca 9. sz. alatt. Értekezhetni: dr Soós Istvánnál, Sziláry-veczy-utca 17-a

Egyszobás

alkoven konyha s mellékhelyiségekkel álló udvari lakás azonnal kiadó. Nicolae Zsiga (Lukács György) u. 7.

Egy

szép utcai butorozott szoba kiadó. Nagyvárad Take Ionescu (Körös) utca 24.

Kiadó

azonnal egy utcai és egy udvari különbejárattal butorozott szoba, úrdőszoba használat. Nagyvárad, Strada Averescu 37.

Kiadó

száraz nagy borpince, ugyanott raktárnak alkalmas suterin és ócska ablakok. Nagyvárad Nicolae Jiga (Lukács György) utca 30.

2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49. illetve Str. Parintele Danila 7.

Különbejárattal

szépen butorozott szoba kiadó. Nagyvárad, Str. Lahovary 41.

Négy szobás

modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. Bratianu (volt Szaniszló-u) 27.

Két elegáns

butorozott szoba esetleg ellátással is kiadó. — Nagyvárad, Str. Oltenia (Csengeri) utca 2. sz.

Különféle

Zongora

elsőrangú, bécsi gyártmány, jutányos áron eladó. Nagyvárad, Str. Vladimirescu (Magyar-utca 27. szám.

Finom

fehérnemű varrást, javítást vállalom. Meghívásra házhoz megyek. Nagyvárad, Joan Ghica (Párizs) utca 24

Egy-két

iskolás leánykát vállalom teljes ellátásra. — Vagy uriházban beteg vagy gyermek gondozást vállal napokra magános urinó. Cím: Nagyvárad, Str. Regele Carol II. (Sziláry Dező) utca 19. szám.

Szép

kertes villában állandó nyugodt otthont talál teljes ellátással magános nyugdíjas urinó. Közelebbi megtudható a kiadóhivatalban.

Középkorú

keresztény urinó háztartás vezetését vállalja (főzéssel) vidékre is. Címeket a kiadóba kér.

Alkalmazás

Tehenész

vincellér azonnal állást nyer Horváth Árpád, Nagyvárad, Calea Ruinelor 1. szőlőjében.

Mindenes bejárónő

kis családhoz azonnal belépésre felvétetik. — Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 18

LEGUJABB

Prága javaslata nem hozható közös nevezőre a karlsbadi pontokkal

Benesnek újabb megbeszélése a szudéta-német képviselőkkel. — Runciman ismét találkozik Henleinrel

Prágából jelentik: Politikai körökből származó hír szerint Runciman lord a hét végén a Marienbad közelében lévő Tepl kolostorban tölti és találkozik Henleinrel. Runciman ismét felkeresi Benes elnököt.

Prágából jelentik: A Sudetedeutschen Pressenbriefe Hitler és Henlein berehtesgadeni találkozásával kapcsolatban a következőket írja:

— A Hitler és Henlein között lefolyt tanácskozással kapcsolatban olyan természetű hírek terjedtek el, melyek szerint Henlein Runciman üzenetét vitte a német birodalom vezéréhez és ez az üzenet leszögezte, hogy a lord a prágai kormány tervét tárgyalási alapul

alkalmasnak találja. Illetékes szudéta-német helyen megállapítják, hogy ezek a hírek alaptalanok.

A szudéta-német párt hetilapja, a Rundschau, szombat reggeli számában így ír:

— Ez a szó, kantonok, nem jelenti azt a varázs-szót, amellyel a nemzetiségi probléma minden nehézségét meg lehetne oldani. Ez a szó sokat mond és majdnem semmit. Ha a svájci kantonokat tartjuk szem előtt, akkor a szónak súlya van, de ha csak azért használjuk, mert szépen hangzik és tartalmaz egy kanton alatt sokkal kevesebbet értenek, mint Svájcban, — akkor ez a szó pillanat alatt elvesztí varázserejét.

Fontos diplomáciai tárgyalás Párizsban

Prágából jelentik: Benes elnök pénteken fogadta Kundt és Rosche szudéta német képviselőket. Elterjedt hírek szerint a tárgyalás folyamán a szudéta-német képviselők hangoztatták, hogy a szudéta-német párt kitarthat a karlsbadi követelések nyolc pontja mellett. Benes elnök ezzel szemben ismertette a cseh kormány javaslatát, amely nem hozható közös nevezőre a Henlein-féle karlsbadi pontokkal. A tárgyaló felek ezt tudomásul vették. A megbeszélés ezzel a megállapítással véget is ért. Hír szerint ez nem jelenti a tárgyalások megszakadását, mert mindkét oldalon továbbra is megvan a készség a tárgyalások újrafelvételére.

Párizsból jelentik: Bonnet külügyminiszter péntek este hosszú megbeszélést folytatott Daladier miniszterelnökkel és részletesen tájékoztatta a nap folyamán lezajlott külpolitikai eseményekről. A megbeszélés egyrészen jelen volt Colson tábornok, a hadsereg vezérkari főnöke is. Bonnet a pénteki nap folyamán több fontos diplomáciai megbeszélést folytatott és egymásután kihallgatáson fogadta a varsói francia és a párizsi angol nagykövetet. Az angol nagykövet tájékoztatta Bonnet külügyminisztert Runciman erőfeszítéseiről és a tárgyalások eredményéről.

Az Excelsior szerint az angol nagykövet kijelentéseit francia diplomáciai körökben megnyugtató érzéssel fogadták. Runciman benyomásai szerint Hitler és Henlein megbeszélése után Prágában kedvezőbbek a kilátások a helyzet békés megoldására.

A FRANCIA SAJTÓ EGYRÉSZE MÁR IS TILTAKOZIK A NÉPSZAVAZÁS ELLEN.

Párizsból jelentik: A francia sajtó megnyugvással állapítja meg, hogy a megbeszélések Berchtesgadenben nem eredményezték a prágai tárgyalások végleges megszakadását. A sajtó egyrésze számol azzal, hogy Anglia Csehszlovákiát újabb engedményekre igyekszik rábírni. A Figaro szerint Hitler igazi szándékáról csak a nürnbergi értekezlet fog felvilágosítást nyújtani. A Petit Journal azt írja, hogy sem derűlátásra, sem borúlátásra nincs ok. Kétségtelen, hogy Anglia, mely a kisebbségek érdekeit mindig a szívében viselte, nem fogja ellenézni a népszavazás tervét, mely ismét szóba

került, mint a probléma megoldásának egyik lehetősége. Pertinax az Ordre hasábjain máris élénk tiltakozást emel a népszavazás ellen.

— Reméljük, — írja, — hogy Franciaország, Anglia és Amerika nem esik bele ebbe a kelepécsébe. Közép- és Kelet-Európában a népszavazás módszerei alkalmasak arra, hogy felborítsák mindazokat az államokat, amelyek a pángermánizmusnak ellenállnak. Emellett semmi sem biztosít bennünket arról, hogy ezt a módszert nem fogják-e majd Elzasz-Lotharingiára is kiterjeszteni.

Varsóból jelentik: A csehszlovákiai lengyel kisebbség lapja, a Dziennik Polski határozott hangú cikkében megállapítja, hogy a

Már csak szeptember 12-ig lehet az Őszi Lakberendezési Vásár utazási és vízumkedvezményeivel Budapestre utazni

Budapestről jelentik: Három napja áll a Városligeti Iparcsarnokban és környékén az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár. A látogatók száma óráról-órára fokozódik. Akik már látták ezt a nagyszabású ipari paradét, azok viszik szét a legjobban a híret annak, hogy itt nemcsak a lakberendezési és háztartási iparok demonstrációjáról van szó, hanem egy olyan nagyszabású iskoláról is, amely valósággal diplomás háziasszonyokká képezi ki az érdeklődő hölgyeket. Hogyan kell a modern lakást legkisebb részében is olcsón és izléscsen berendezni és hogyan kell a háztartást a legkisebb költséggel a legkényesebb igényt kielégítő módon vezetni? — ezekre a kérdésekre ad tökéletes választ az Őszi Vásár. Persze óriási a sikere, hiszen ma senkinek sem közbömbös, hogy milyen a lakása és milyen a háztartása.

Ismeretes, hogy a vásár utazási igazolványával, amelyet országszerte árusítanak az összes menetjegyirodák, egész rendkívüli kedvezményekkel lehet a vásár megtekintésére Budapestre utazni. A külföldiek vízum nélkül léphetik át a magyar határt, de még utólagosan sem kell a

lengyel kisebbség nem engedhet követeléseiből, hanem ragaszkodik azok teljes mértékben való megvalósításához. A lengyelek ugyanazokat a jogokat követelik maguknak, mint a szudéta-németek.

LANSBURY ELUTAZOTT BUDAPESTRŐL.

Budapestről jelentik: Lansbury, az angol parlamenti ellenzék egyik vezére, aki a magyar kormányférfiakkal megbeszélést folytatott és külön kihallgatáson jelent meg Horthy kormányzónál is, — szombat reggel elutazott Budapestről. Lansbury Bledbe utazott, ahol Pál kormányzóhercegnél jelenik meg kihallgatáson és vele folytatja megbeszéléseit.

Magyarországi hivatalos helyen cáfolják Imrédy miniszterelnöknek a Daily Telegraphban megjelent nyilatkozatát

Budapestről jelentik: Az egyik budapesti déli lap pénteki számában londoni tudósításként közlemény jelent meg a Daily Telegraph munkatársának Imrédy Bélával folytatott beszélgetéséről. A közleményt pesti tudósítás alapján mi is közöltük. A közleménnyel kapcsolatban budapesti illetékes helyen kijelentik, hogy bár az említett angol organum közleményének hivatalos szövege még nem áll rendelkezésre, illetékes magyar részről máris megállapítják, hogy Imrédy Béla nem adott interjút az illető angol lap munkatársának és csak annak a ténynek közlésére adott felhatalmazást, hogy a tudósító nála járt. A közleménnyel kapcsolatban illetékes helyen rámutatnak arra, hogy a közlemény igen lényeges kérdésekben olyan látszatot keltő megállapításokat tartalmaz, mintha a tudósító saját nézetei a miniszterelnök közlései lennének. Rámutatnak illetékes helyen arra, hogy ezek a megállapítások sem a magyar miniszterelnök, sem a magyar külpolitika álláspontját nem fedik, sőt helyenként olyan felfogást tükröznek vissza, amelyre a magyar miniszterelnök kijelentései még csak támpontot sem nyújtanak.

vízumért fizetni, mert az utlevél láttamozásáért Budapesten csupán 2 pengő 50 fillér kezelési díj terítendő meg. Tizenegy külföldi állam vasutain élveznek a látogatók kedvezményeket — a jugoszláviai vasutakon 50 százalékot, a csehszlovákiai vasutakon 33 százalékot, a romániai vasutakon a visszautazásnál 50 százalékot — a magyar vasutakon pedig úgy jövet, mint menet 50—50 százalékot.

Az idei Őszi Vásár szeptember 12-én, hétfőn este 7 órakor zárul és ehhez képest a vásár megtekintésére az utazási kedvezményekkel csak úgy lehet utazni, hogy a látogatónak legkésőbb szeptember 12-én, hétfő déli 12 órájáig Budapestre kell érkeznie.

Az utazási és vízumkedvezményeket biztosító utazási igazolványokat az utolsó percig árusítják az összes utazási és menetjegyirodák. Ilyen vásárigazolványt bárki válthat magának. Ára személyenként Romániában 150 lei, Csehszlovákiában 30 korona, Jugoszláviában 60 dinár.

Kávéházakban, vendéglőkben kőbe művészt
"MAGYAR LAPOK"-at.